

No 25

Η Περιφερειακή διάσταση
της ανεπάρκειας του επιπέδου
διαβίωσης στη χώρα μας

ΤΩΝ
Α. ΓΚΑΝΑ
Φ. ΖΕΡΒΟΥ
Α. ΚΩΤΣΗ

Οκτώβριος 1993

Α. Γκανά
Επιστημονική Ερευνήτρια

Φ. Ζερβού
Επιστημονική Ερευνήτρια

Α. Κώτση
Επιστημονική Συνεργάτης

Η περιφερειακή διάσταση της
ανεπάρκειας του επιπέδου
διαβίωσης στη χώρα μας

Copyright 1993
του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών
Ιπποκράτους 22, 106 80 Αθήνα

**Οι γνώμες και κρίσεις που περιέχει η εργασία αυτή
είναι των συγγραφέων, και δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά
γνώμες ή κρίσεις του Κέντρου Προγραμματισμού
και Οικονομικών Ερευνών.**

ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) ιδρύθηκε το 1959 ως μία μικρή ερευνητική μονάδα με την επωνυμία "Κέντρον Οικονομικών Ερευνών", με βασικό σκοπό την επιστημονική μελέτη των οικονομικών προβλημάτων της Ελλάδας, την ενθάρρυνση των οικονομικών ερευνών και τη συνεργασία με άλλα επιστημονικά ιδρύματα.

Το 1964 το ΚΕΠΕ πήρε τη σημερινή του ονομασία και διάρθρωση και του ανατέθηκαν οι εξής πρόσθετες αρμοδιότητες: (α) Η κατάρτιση σχεδίων βραχυχρόνιων, μεσοχρόνιων και μακροχρόνιων προγραμμάτων ανάπτυξης, η εκπόνηση σχεδίων προγραμμάτων περιφερειακής και χωροταξικής ανάπτυξης, καθώς και προγραμμάτων δημόσιων επενδύσεων, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζει η κυβέρνηση. (β) Η παρακολούθηση και ανάλυση της βραχυπρόθεσμης και μεσοπρόθεσμης εξέλιξης της ελληνικής οικονομίας, καθώς και η κατάρτιση προτάσεων για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων. (γ) Η επιμόρφωση νέων οικονομολόγων, ιδιαίτερα σε θέματα προγραμματισμού και οικονομικής ανάπτυξης.

Το ΚΕΠΕ έχει αναπτύξει και αναπτύσσει έντονη δραστηριότητα σε όλους τους πιο πάνω τομείς. Διεξάγει συστηματικές έρευνες πάνω σε βασικά θέματα της ελληνικής οικονομίας, εκπονεί σχέδια προγραμμάτων ανάπτυξης, παρακολουθεί τις βραχυχρόνιες εξελίξεις, χορηγεί υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές στην οικονομική επιστήμη και τον προγραμματισμό και οργανώνει διαλέξεις και σεμινάρια.

Στα πλαίσια αυτών των δραστηριοτήτων εντάσσεται και η δημοσίευση μελετών, που είναι αποτέλεσμα έρευνας μελετητών του ΚΕΠΕ, εκδόσεων, που είναι συνήθως αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας ομάδων επιστημόνων, οι οποίες συνιστώνται για την εκπόνηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, καθώς και διαλέξεων, που δίνονται από διακεκριμένους επιστήμονες, οι οποίοι προσκαλούνται από το Κέντρο.

Το ΚΕΠΕ βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με αντίστοιχα επιστημονικά ιδρύματα του εξωτερικού και ανταλλάσσει εκδόσεις,

όπως και απόψεις και πληροφορίες πάνω σε θέματα τρεχουσών οικονομικών εξελίξεων και μεθόδων οικονομικής έρευνας, συμβάλλοντας και με αυτό τον τρόπο στην προαγωγή της οικονομικής επιστήμης στη χώρα.

ΣΕΙΡΑ: ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Οι Εργασίες για Συζήτηση (Discussion Papers) του ΚΕΠΕ είναι σχέδια εργασιών σε προχωρημένο στάδιο. Εκδίδονται σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων, όπως παραδίδονται αρχικά από τους συγγραφείς, και αποσκοπούν στην ταχύτερη δυνατή ενημέρωση ευρύτερου κύκλου ερευνητών για την προώθηση της έρευνας. Ελπίζεται, ότι η κυκλοφορία των εργασιών αυτών θα δώσει τη δυνατότητα στους ειδικούς να διατυπώσουν σχόλια, τα οποία θα επιτρέψουν στους συγγραφείς να βελτιώσουν την ερευνητική τους εργασία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

1.	Εισαγωγή.....	13
2.	Η καταναλωτική δαπάνη.....	14
	2.1. Η κατανομή της καταναλωτικής δαπάνης.....	16
3.	Το επίπεδο διαβίωσης.....	23
	3.1. Συνθήκες διαβίωσης των φτωχών νοικοκυριών...	28
	3.2. Ομάδες του πληθυσμού με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης.....	32
4.	Συμπεράσματα.....	40
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	43
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	57

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σελίδα

1.	Μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό, κατ' άτομο και κατά περιφέρεια.....	14
2.	Λόγος της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών του 7ου και 8ου δεκατημορίου προς την αντίστοιχη του 3ου και 4ου δεκατημορίου κατά περιφέρεια	17
3.	Συντελεστές διαφοροποίησης και δείκτες απόκλισης λογαρίθμων κατά περιφέρεια.....	19
4.	Σχέση των μέσων των δεκατημορίων προς τη διάμεσο της καταναλωτικής δαπάνης στα ακραία δεκατημόρια της κατανομής κατά περιφέρεια.....	21
5.	Νοικοκυριά με καταναλωτική δαπάνη έως 0,5 της διαμέσου κατά περιφέρεια (%).....	25
6.	Κατανομή νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης, σε φτωχά και σχεδόν φτωχά κατά περιφέρεια, (%).....	27
7.	Διαρκή καταναλωτικά αγαθά των νοικοκυριών χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης στη χώρα μας και σε ευρωπαϊκές χώρες.....	29
8.	Διαρκή καταναλωτικά αγαθά των νοικοκυριών χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης κατά περιφέρεια, (%).....	30
9.	Νοικοκυριά χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης με ιδιόκτητη κατοικία στην Ελλάδα και σε ευρωπαϊκές χώρες.....	31
10.	Ανεπάρκεια του επιπέδου διαβίωσης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Διαβάθμιση ομάδων κινδύνου με το δείκτη σχετικής φτώχειας	34

ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

Σελίδα

Π.1	Ποσοστιαία κατανομή των αρχηγών των νοικοκυριών : κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και κατά περιφέρεια.....	45
Π.2	Ποσοστιαία κατανομή της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών κατά δεκατημόριο και κατά περιφέρεια....	46
Π.3	Μέσοι καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών κατά περιφέρεια και κατα δεκατημόριο	47
Π.4	Διάμεσοι καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών κατά περιφέρεια.....	48
Π.5	Ορια δεκατημορίων της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών κατά περιφέρεια.....	49
Π.6	Διαρκή καταναλωτικά αγαθά των νοικοκυριών κατά επίπεδο καταναλωτικής δαπάνης και κατά περιφέρεια	50
Π.7	Συνθήκες κατοικίας των νοικοκυριών κατά επίπεδο καταναλωτικής δαπάνης και κατά περιφέρεια	51
Π.8	Χαρακτηριστικά των αρχηγών των νοικοκυριών του δείγματος και των νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης. Σύνολο χώρας, Αττική, Κεντρική Μακεδονία, Λοιπές περιφέρειες. Αναλυτικά στοιχεία	52
Π.9	Ανεπάρκεια του επιπέδου διαβίωσης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Ποσοστό φτώχειας και δείκτες σχετικής φτώχειας	54

1. Εισαγωγή

Η κατανομή της καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες της χώρας στο τέλος της δεκαετίας του 1980 και η επισημάνση των νοικοκυριών και των ομάδων του πληθυσμού με χαμηλό επίπεδο διαβίωσης, των ομάδων δηλαδή που δεν μετέχουν ικανοποιητικά στη γενική ευημερία του πληθυσμού, αποτελεί αντικείμενο της εργασίας αυτής.

Η έρευνα στηρίζεται στις μετρήσεις για τις δαπάνες των νοικοκυριών της έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών 1987/88, που αποσκοπεί μεταξύ άλλων στη μελέτη των διαφορών στη σύνθεση των δαπανών των νοικοκυριών διαφόρων κοινωνικοοικονομικών ομάδων, περιοχών της χώρας κλπ. και στηρίζεται στη μέθοδο της πολυσταδιακής στρωματοποιημένης δειγματοληψίας. Προσφέρεται συνεπώς για τη καταγραφή της καταναλωτικής δαπάνης και του επιπέδου διαβίωσης στις περιφέρειες της χώρας.

Σχετικές προσεγγίσεις με στοιχεία των ερευνών οικογενειακών προϋπολογισμών έχουν γίνει σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Οι μελέτες αυτές αφορούν κατά κανόνα τα δηλωθέντα εισοδήματα κατά νοικοκυριό. Η στήριξη της εργασίας αυτής στην καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών οφείλεται στις αδυναμίες των στοιχείων για το εισόδημα της Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών της χώρας μας.

Για την αξιοποίηση των δεδομένων των οικογενειακών προϋπολογισμών κατά περιφέρεια έγινε ειδική προσαρμογή της έρευνας 1987/88 (κωδικοποίηση των ερωτηματολογίων κατά νομό και ζεύξη των νέων στοιχείων), προκειμένου να γίνει δυνατή η επεξεργασία των δεδομένων με την επιθυμητή περιφερειακή διάσταση.

2. Η Καταναλωτική δαπάνη

Την καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών συνθέτουν οι αγορές και οι απολαβές σε είδος από δική τους παραγωγή ή επιχείρηση. Η συμμετοχή των αγορών στην καταναλωτική δαπάνη για το σύνολο των νοικοκυριών της χώρας ήταν περίπου 86%. Παρατηρείται διαφοροποίηση της συμμετοχής των αγορών στις περιφέρειες. Υψηλή συμμετοχή αγορών 88%-89% διαπιστώνεται στην Αττική, την Κεντρική Μακεδονία και τη Δυτική Μακεδονία και χαμηλότερη 79%-82% στα Νησιά του Ιονίου, την Πελοπόννησο και την Κρήτη.

Η μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό (ΚΔΝΠ) και κατ'άτομο (ΚΔΑΠ) στις περιφέρειες της χώρας στην περίοδο 11/1987-10/1988 και η σχέση της προς την αντίστοιχη μέση δαπάνη (ΚΔΝΧ και ΚΔΑΧ) της χώρας παρουσιάζεται στον Πίνακα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη
κατά νοικοκυριό, κατά άτομο και κατά περιφέρεια

Περιφέρειες	Κατά νοικοκυριό		Κατά κεφαλή	
	ΚΔΝΠ	ΚΔΝΠ/ΚΔΝΧ	ΚΔΑΠ	ΚΔΑΠ/ΚΔΑΧ
Σύνολο Χώρας	159136		51539	
Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	141157	0,887	43724	0,848
Κεντρική Μακεδονία	156748	0,985	50426	0,978
Δυτική Μακεδονία	145643	0,915	44230	0,858
Ηπειρος	111637	0,702	34297	0,666
Θεσσαλία	128767	0,809	39592	0,768
Στερεά Ελλάδα	146519	0,921	42829	0,831
Αττική	179114	1,126	60813	1,180
Δυτική Ελλάδα	155666	0,978	46752	0,907
Πελοπόννησος	132872	0,835	41322	0,802
Ιόνια Νησιά	166839	1,048	53945	1,047
Βόρειο Αιγαίο	125417	0,788	45906	0,891
Νότιο Αιγαίο	194862	1,225	63044	1,223
Κρήτη	149474	0,939	49927	0,969

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 1987/1988.
Επεξεργασία ΚΕΠΕ.

Από τις 13 περιφέρειες της χώρας μόνο τρεις, οι περιφέρειες Ν. Αιγαίου, Αττικής και Ιόνιων Νησιών είχαν μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό υψηλότερη από τη μέση δαπάνη της χώρας (159.136 δρχ.) κατά 23%, 13% και 5% αντίστοιχα. Τη χαμηλότερη καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό είχε η Ηπειρος, 111.637 δρχ.

Η σχέση της υψηλότερης προς τη χαμηλότερη μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό στις περιφέρειες της χώρας ήταν 1,75. Η μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη κατά κεφαλήν διαφοροποιείται ακόμη περισσότερο. Η σχέση της υψηλότερης προς τη χαμηλότερη μέση κατά κεφαλήν δαπάνη ήταν αντίστοιχα 1,84. Τις ακραίες θέσεις έχουν η Ηπειρος και το Ν. Αιγαίο.

Η έκταση της ανισότητας της μέσης μηνιαίας κατά κεφαλήν καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες της χώρας στη περίοδο 1987/1988 με βάση το συντελεστή διαφοροποίησης (coefficient of variation) είναι 17,2. Η απόκλιση, δηλαδή, της μέσης κατά κεφαλήν δαπάνης στις περιφέρειες της χώρας είναι 17% από την αντίστοιχη μέση δαπάνη της χώρας. Η περιφερειακή διαφοροποίηση της καταναλωτικής δαπάνης είναι κατά τι μεγαλύτερη από την περιφερειακή διαφοροποίηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του ΚΕΠΕ (εκτιμήσεις Π.Καββαδία)¹, με βάση τα οποία εκτιμάται συντελεστής διαφοροποίησης 16,7 στην περίοδο αυτή. Οι αντίστοιχοι συντελεστές περιφερειακής διαφοροποίησης του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στις 10 χώρες της ΕΟΚ² κυμαίνονταν μεταξύ 11,6 (Αγγλία) και 26,2 (Ολλανδία) το 1983. Η χώρα μας συνεπώς βρίσκεται σ'ένα ενδιάμεσο επίπεδο περιφερειακής διαφοροποίησης σε σχέση με τις χώρες αυτές.

Το επίπεδο της καταναλωτικής δαπάνης κατά περιφέρεια διαμορφώνουν κατά κύριο λόγο η δυνατότητα διάθεσης των απαιτούμενων πόρων, που εξαρτάται από τη συμμετοχή του αρχηγού ή/και των μελών του νοικοκυριού στην παραγωγική διαδικασία,

1. Καββαδίας, Π.Α., Στοιχεία, Εκτιμήσεις και Προβλέψεις Βασικών Μεγεθών Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) Εθνικού και Περιφερειακού Επιπέδου", ΚΕΠΕ, Ιούνιος 1992, σελ. 9.

2. Commission of the European Communities, Social Europe. The Social Dimension of the Internal Market CEE, 1988, σελ. 91.

τις μεταβιβάσεις εισοδήματος, καθώς και από κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες, όπως ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού, η ηλικία τους, η οικογενειακή κατάσταση, τα καταναλωτικά πρότυπα κλπ. Συναρτάται συνεπώς το επίπεδο της καταναλωτικής δαπάνης με την οικονομική δραστηριότητα που αναπτύσσεται στις περιφέρειες, τα δημογραφικά τους δεδομένα και τις παρεμβάσεις της κοινωνικής πολιτικής.

Ενδείξεις για την ανάπτυξη της παραγωγικής δραστηριότητας στις περιφέρειες δίνει η ποσοστιαία κατανομή των αρχηγών των νοικοκυριών του δείγματος που εργάζονται κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Βλέπε Πίνακα Π.1 στο Παράρτημα). Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει μεγάλη διαφοροποίηση της συμμετοχής των αρχηγών των νοικοκυριών κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. Ιδιαίτερα υψηλή είναι η συμμετοχή των αρχηγών των νοικοκυριών στη γεωργία στην Πελοπόννησο, την Κρήτη, τη Δυτική Μακεδονία, και την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, και αξιόλογη στη Θεσσαλία και τη Στερεά Ελλάδα. Η συμμετοχή των αρχηγών των νοικοκυριών στη βιομηχανία και τη βιοτεχνία είναι αξιόλογη στην Αττική και τη Στερεά Ελλάδα. Αξιόλογη είναι επίσης η συμμετοχή τους στην οικοδομή και τα δημόσια έργα στα Νησιά του Ιονίου, το Νότιο Αιγαίο, την Ηπειρο και το Β. Αιγαίο, και στο εμπόριο, τα εστιατόρια και τα ξενοδοχεία στο Νότιο Αιγαίο και τα Νησιά του Ιονίου.

Η υψηλή μέση καταναλωτική δαπάνη στο Νότιο Αιγαίο και τα Νησιά του Ιονίου συναρτάται με τη υψηλή συμμετοχή των αρχηγών των νοικοκυριών στην οικοδομή και τον τουρισμό, και η χαμηλή καταναλωτική δαπάνη στην Πελοπόννησο, την Κρήτη, τη Δυτική Μακεδονία και την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη φαίνεται να συνδέεται με την υψηλή συμμετοχή τους στη γεωργία, όπως επίσης και στη Θεσσαλία και τη Στερεά Ελλάδα.

2.1. Η κατανομή της καταναλωτικής δαπάνης

Οι παραπάνω εκτιμήσεις της περιφερειακής ανισότητας της καταναλωτικής δαπάνης και του ΑΕΠ δεν παρέχουν επαρκή στοιχεία, προκειμένου να επισημανθούν τα νοικοκυριά τα οποία δεν έχουν ικανοποιητική καταναλωτική δαπάνη, τα φτωχά νοικοκυριά.

Η μελέτη της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών είναι αναγκαία για το σκοπό αυτό.

Για τη μελέτη της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης κατανεμήθηκαν τα νοικοκυριά κατά τάξη μεγέθους της δαπάνης σε δεκατημόρια. (Βλέπε Πίνακα Π.2. στο Παράρτημα). Από τα στοιχεία αυτά αποκαλύπτεται εκτεταμένη ανισότητα της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών στις περιφέρειες. Κρίνεται συνεπώς σκόπιμη η αξιολόγηση της ανισότητας της καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες με διάφορες προσεγγίσεις.

Επιχειρείται κατ'αρχήν σύγκριση της μέσης καταναλωτικής δαπάνης (Βλέπε Πίνακα Π.3 στο Παράρτημα) των νοικοκυριών του 7ου και 8ου δεκατημορίου με την αντίστοιχη δαπάνη των νοικοκυριών του 3ου και 4ου δεκατημορίου, τα δεδομένα των οποίων δεν επηρεάζονται από ακραίες τιμές. Ο λόγος της καταναλωτικής δαπάνης των δεκατημορίων αυτών παρουσιάζεται στον Πίνακα 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Λόγος της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών
του 7ου και 8ου δεκατημορίου προς την αντίστοιχη
του 3ου και 4ου δεκατημορίου κατά περιφέρεια

Περιφέρειες	Λόγος καταναλ. δαπάνης 7 & 8 / 3 & 4 δεκ.	
	Κατά νοικοκυριό	Κατά κεφαλήν
Σύνολο Χώρας	2,10	1,63
Ανατ. Μακεδονία και Θράκη	2,32	1,91
Κεντρική Μακεδονία	1,91	1,50
Δυτική Μακεδονία	2,19	1,54
Ηπειρος	2,02	1,55
Θεσσαλία	2,19	1,60
Στερεά Ελλάδα	2,14	1,65
Αττική	2,02	1,62
Δυτική Ελλάδα	2,09	1,46
Πελοπόννησος	1,94	1,42
Ιόνια Νησιά	2,28	1,38
Βορειο Αιγαίο	2,70	2,04
Νότιο Αιγαίο	2,02	1,43
Κρήτη	2,28	1,52

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 1987/1988.
Επεξεργασία ΚΕΠΕ.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η ανισότητα της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών των 7ου και 8ου και 3ου και 4ου δεκατημορίων κυμαίνεται στις περιφέρειες της χώρας μεταξύ 2,70 (Β. Αιγαίο) και 1,91 (Κεντρική Μακεδονία), έναντι 2,10 στο σύνολο της χώρας. Διαπιστώνεται ότι η ανισότητα της καταναλωτικής δαπάνης είναι μεγαλύτερη στο Β. Αιγαίο, όπου η καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών του 7ου και 8ου δεκατημορίου είναι 170% μεγαλύτερη από την αντίστοιχη δαπάνη των νοικοκυριών του 3ου και 4ου δεκατημορίου, ενώ στην Κεντρική Μακεδονία είναι 91% μεγαλύτερη, έναντι 110% στο σύνολο της χώρας.

Η παραπάνω σχέση της καταναλωτικής δαπάνης των συγκεκριμένων δεκατημορίων για τη χώρα μας συγκρινόμενη με στοιχεία χωρών της ΕΟΚ με βάση το εισόδημα των νοικοκυριών δίνει σαφείς ενδείξεις, ότι η ανισότητα κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης στη χώρα μας προσεγγίζει τα ανώτερα όρια των χωρών της ΕΟΚ. Οι σχετικοί λόγοι για την Ιταλία ήταν 2,00 (1981), την Ισπανία 2,00 (1980), τη Γαλλία 2,40 (1975), την Ολλανδία 1,85 (1977), την Αγγλία 2,00 (1980) και τη Γερμανία 2,18 (1978)³.

Η προσαρμογή των παραπάνω δεδομένων στο μέγεθος του νοικοκυριού συνεπάγεται μείωση της ανισότητας, επειδή ο αριθμός των μελών των νοικοκυριών των υψηλότερων δεκατημορίων είναι μεγαλύτερος. Το ποσοστό της μείωσης διαφοροποιείται κατά περιφέρεια και κυμαίνεται μεταξύ 18% (Ανατ. Μακεδονία και Θράκη) και 39% (Ιόνια Νησιά). Από τις κατά κεφαλήν εκτιμήσεις προκύπτουν επίσης ενδείξεις ότι η ανισότητα της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης στη χώρα μας προσεγγίζει τα ανώτερα όρια χωρών της ΕΟΚ, αν ληφθεί υπόψη, ότι οι αντίστοιχοι δείκτες με βάση το εισόδημα ήταν 1,91 για τη Γαλλία, 1,31 για την Ολλανδία και 1,18 για την Αγγλία⁴.

Αξιολόγηση της ανισότητας της καταναλωτικής δαπάνης κατά νοικοκυριό στις περιφέρειες της χώρας μας επιχειρείται επίσης και με δύο άλλες προσεγγίσεις, την εκτίμηση του συντελεστή

3. Organisation for Economic Cooperation and Development, Living Conditions in OECD Countries, A Compendium for Social Indicators, OECD, 1986, σελ. 119.

4. OECD, ό.π. σελ. 115.

διαφοροποίησης (ΣΔΠ) και του δείκτη απόκλισης των λογαρίθμων από το μέσο της περιφέρειας (ΛΠ). Οι εκτιμήσεις των δεικτών αυτών κατά περιφέρεια καθώς και ο λόγος τους προς τους αντίστοιχους δείκτες της χώρας (ΣΔΧ και ΛΧ), παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
Συντελεστές διαφοροποίησης
και δείκτες απόκλισης λογαρίθμων,
κατά περιφέρεια

Περιφέρειες	Συντελ. διαφοροποίησης		Απόκλ. λογαρίθμων	
	ΣΔΠ	Λόγος ΣΔΠ/ΣΔΧ	ΛΠ	Λόγος ΛΠ/ΛΧ
Σύνολο Χώρας	0,654		0,299	
Ανατ. Μακεδ. & Θράκη	0,713	1,085	0,328	1,097
Κεντρική Μακεδονία	0,603	0,922	0,278	0,930
Δυτική Μακεδονία	0,681	1,041	0,324	1,084
Ηπειρος	0,605	0,925	0,262	0,876
Θεσσαλία	0,705	1,078	0,315	1,054
Στερεά Ελλάδα	0,590	0,902	0,280	0,937
Αττικής	0,636	0,972	0,287	0,960
Δυτικής Ελλάδας	0,616	0,942	0,285	0,869
Πελοπόννησου	0,596	0,911	0,276	0,923
Ιόνια Νησιά	0,646	0,974	0,327	1,069
Βόρειο Αιγαίο	0,820	1,237	0,368	1,203
Νότιο Αιγαίο	0,645	0,973	0,297	0,971
Κρήτη	0,679	1,024	0,318	1,039

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 1987/1988, Επεξεργασία ΚΕΠΕ.

Με βάση το συντελεστή διαφοροποίησης παρατηρείται μεγαλύτερη ανισότητα της κατανομής της δαπάνης στο Β. Αιγαίο κατά 25% από τον αντίστοιχο δείκτη για τη χώρα, στην Ανατ. Μακεδονία και Θράκη και τη Θεσσαλία κατά 8%-9% και τη Δυτική Μακεδονία και την Κρήτη κατά 4% περίπου. Αντίθετα, η ανισότητα είναι μικρότερη στη Στερεά Ελλάδα και την Πελοπόννησο κατά 9%-10%, την Ηπειρο και την Κεντ. Μακεδονία

κατά 7%- 8%, κατά 6% στη Δυτική Ελλάδα και 1%-3% στα Ιόνια Νησιά, το Ν. Αιγαίο και την Αττική.

Με βάση το δείκτη απόκλισης από το μέσο των λογαρίθμων, διαφοροποιείται σχετικά η αξιολόγηση της ανισότητας της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες της χώρας. Η ανισότητα είναι μεγαλύτερη κατά 23% στο Β. Αιγαίο, 10% στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, κατά 8%-9% στη Δυτική Μακεδονία και τα Ιόνια Νησιά και κατά 5%-6% στη Θεσσαλία και την Κρήτη. Μικρότερη είναι η ανισότητα κατά 13% στη Δυτική Ελλάδα, 12% στην Ηπειρο, 8%-7% στην Πελοπόννησο και την Κεντ. Μακεδονία, κατά 6% και 4% αντίστοιχα στη Στερεά Ελλάδα και την Αττική και 1% στο Ν. Αιγαίο. Η διαφοροποίηση της ανισότητας της κατανομής με βάση τους παραπάνω δείκτες, ειδικότερα για τα Ιόνια Νησιά, οφείλεται στη βαρύτητα που δίνει ο λογαριθμικός δείκτης στα χαμηλά δεκατημόρια της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης.

Η κατανομή της καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες εξετάζεται επίσης με τη σχέση των μέσων των δεκατημορίων (Βλέπε Πίνακα Π.4 στο Παράρτημα) προς τη διάμεσο στα ακραία δεκατημόρια της κατανομής, που παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.

Από το λόγο των μέσων των ακραίων δεκατημορίων προς τη διάμεσο της κατανομής κατά περιφέρεια παρατηρείται ότι η μέση δαπάνη των νοικοκυριών στα χαμηλά δεκατημόρια αποκλίνει συγκριτικά περισσότερο από το κέντρο της κατανομής ιδιαίτερα στα Ιόνια Νησιά και το Β. Αιγαίο, αλλά και στην Κρήτη, τη Δυτική Μακεδονία και τη Θεσσαλία. Είναι δηλαδή ευρύτερη η ανισότητα της καταναλωτικής δαπάνης στο άκρο αυτό της κατανομής στις παραπάνω περιφέρειες. Αντίθετα, στην Ηπειρο ιδιαίτερα, αλλά και στην Πελοπόννησο, τη Δυτική Ελλάδα, την Αττική, τη Στερεά Ελλάδα και την Κεντρική Μακεδονία η μέση κατά νοικοκυριό δαπάνη έχει μικρότερη απόκλιση από το κέντρο της κατανομής. Οι περιφέρειες αυτές έχουν σχετικά μικρότερη ανισότητα στο άκρο αυτό της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης.

Στο άλλο άκρο της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης, στο 9ο και 10ο δεκατημόριο, η απόκλιση από το κέντρο της κατανομής είναι μεγάλη στο Β. Αιγαίο και την Ανατ. Μακεδονία και Θράκη και σχετικά περιορισμένη στην Κεντ. Μακεδονία. Η ανισότητα είναι μεγαλύτερη για το τμήμα αυτό της κατανομής

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Σχέση των μέσων των δεκατημορίων
προς τη διάμεσο της καταναλωτικής δαπάνης
στα ακραία δεκατημόρια της κατανομής κατά περιφέρεια

Περιφέρειες	Δεκατημόρια			
	1ο	2ο	9ο	10ο
Συνολο Χώρας	0,25	0,44	1,90	2,98
Ανατ. Μακεδονία και Θράκη	0,24	0,45	2,20	3,51
Κεντρική Μακεδονία	0,26	0,45	1,73	2,68
Δυτική Μακεδονία	0,20	0,44	1,98	3,04
Ηπειρος	0,36	0,56	2,03	3,00
Θεσσαλία	0,24	0,42	1,98	3,27
Στερεά Ελλάδα	0,27	0,45	1,82	2,60
Αττική	0,27	0,46	1,87	2,91
Δυτική Ελλάδα	0,27	0,48	1,93	2,81
Πελοπόννησος	0,28	0,48	1,85	2,71
Ιόνια Νησιά	0,20	0,38	1,92	2,79
Βόρειο Αιγαίο	0,22	0,37	2,48	4,11
Νότιο Αιγαίο	0,25	0,42	1,97	2,88
Κρήτη	0,23	0,41	1,91	3,03

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 1987/1988, Επεξεργασία ΚΕΠΕ.

στο Β. Αιγαίο και την Ανατ. Μακεδονία και Θράκη και μικρότερη στην Κεντ. Μακεδονία.

Από τα παραπάνω στοιχεία για την καταναλωτική δαπάνη και την κατανομή της καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες προκύπτουν τα εξής:

- Περιφέρειες με ανεπαρκή σχετικά μέση καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό έναντι του μέσου της χώρας είναι η Ηπειρος, το Β. Αιγαίο, η Θεσσαλία, η Πελοπόννησος, η Ανατ. Μακεδονία και Θράκη, η Δυτ. Μακεδονία και η Στερεά Ελλάδα. Από την άποψη της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης παρατηρείται υψηλή ανισοκατανομή στο Β. Αιγαίο και σχετικά υψηλή στην Ανατολ. Μακεδονία και Θράκη, στη Δυτική Μακεδονία και τη Θεσσαλία, ενώ στην Ηπειρο αλλά

και στην Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα η ανισότητα είναι σχετικά περιορισμένη.

- Περιφέρειες στις οποίες η μέση καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό προσεγγίζει την καταναλωτική δαπάνη της χώρας είναι η Δυτική Ελλάδα, η Κεντρική Μακεδονία και η Κρήτη. Στις περιφέρειες αυτές τα προβλήματα ανισότητας είναι σχετικά περιορισμένου βαθμού.
- Περιφέρειες στις οποίες η μέση καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη δαπάνη της χώρας είναι τα Νησιά του Ιονίου, το Νότιο Αιγαίο και η Αττική, όπου επίσης παρατηρούνται προβλήματα ανισοκατανομής περιορισμένου βαθμού.

3. Το επίπεδο διαβίωσης

Τα προβλήματα ανισότητας που διαπιστώθηκαν από την κατανομή της καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες επιβάλλουν την αξιολόγηση του επιπέδου διαβίωσης του πληθυσμού των περιφερειών της χώρας. Με την προσέγγιση αυτή αποσκοπείται η επισήμανση των νοικοκυριών που δε μετέχουν ικανοποιητικά στο γενικό επίπεδο ευημερίας του πληθυσμού, των φτωχών νοικοκυριών. Η αξιολόγηση του επιπέδου διαβίωσης στηρίζεται, όπως προκύπτει από πρόσφατες μελέτες, στη σχέση εισοδήματος του νοικοκυριού προς της διάμεσο της κατανομής του εισοδήματος. Υιοθετούνται σχετικά πρότυπα, σχέση εισοδήματος προς διάμεσο, με βάση τα οποία χαρακτηρίζεται το επίπεδο διαβίωσης του νοικοκυριού ως ανεπαρκές, ικανοποιητικό, άνετο κλπ.

Για την αξιολόγηση του επιπέδου διαβίωσης στις περιφέρειες στη χώρα μας υιοθετείται σχετική προσέγγιση, η οποία στηρίζεται στη σχέση της καταναλωτικής δαπάνης κατά νοικοκυριό προς τη διάμεσο της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών. Με βάση τη σχέση αυτή διακρίνονται τα νοικοκυριά της έρευνας 1987/1988 σε νοικοκυριά με:

- ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης, φτωχά ή σχεδόν φτωχά νοικοκυριά, με καταναλωτική δαπάνη έως 0,5 της διαμέσου,
- σχεδόν επαρκές έως άνετο επίπεδο διαβίωσης, με καταναλωτική δαπάνη από 0,5 έως 1,7 της διαμέσου,
- υψηλό επίπεδο διαβίωσης, πλούσια νοικοκυριά, με καταναλωτική δαπάνη από 1,7 της διαμέσου και πάνω.

Οι παραδοχές αυτές στηρίχθηκαν σε διεθνή πρότυπα με βάση το εισόδημα⁵. Εντοπίζουν το ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης για τα νοικοκυριά που εντάσσονται στο 1ο και 2ο δεκατημόριο

5. Το κριτήριο αυτό υιοθετείται σε πολλές μελέτες χωρών του ΟΟΣΑ που στηρίζονται κατά κανόνα στη Luxembourg Income Study (LIS) Database.

και το υψηλό επιπέδο διαβίωσης για τα νοικοκυριά του 9ου και 10ου δεκατημορίου αντίστοιχα. Βιδικότερα, το κατώτερο όριο της καταναλωτικής δαπάνης, το 0,5 της διαμέσου της χώρας (67.713 δρχ. το μήνα) είναι κατά τι μικρότερο του ανώτερου ορίου του 2ου δεκατημορίου (Βλέπε Πίνακα Π.5. στο Παράρτημα). Το ανώτερο όριο της καταναλωτικής δαπάνης, 1,7 της διαμέσου (230.224 δρχ. το μήνα) είναι κατά τι μεγαλύτερο του ανώτερου ορίου του 8ου δεκατημορίου. Σημειώνεται ότι η σχέση των ορίων μεταξύ 2ου και 3ου δεκατημορίου προς τη διάμεσο για τη χώρα ήταν 0,52 και μεταξύ 8ου και 9ου δεκατημορίου ήταν αντίστοιχα 1,69.

Για να προσδιοριστούν τα νοικοκυριά στις περιφέρειες της χώρας που έχουν ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης, τα φτωχά νοικοκυριά, έγινε νέα επεξεργασία στοιχείων. Τα νοικοκυριά κατανεμήθηκαν με βάση το λόγο της καταναλωτικής τους δαπάνης προς τη διάμεσο της δαπάνης αντίστοιχα των περιφερειών και τη διάμεσο της χώρας, προκειμένου να προκύψει κοινό μέτρο κατάταξης των νοικοκυριών σε επίπεδα διαβίωσης.

Το ποσοστό των φτωχών νοικοκυριών, των νοικοκυριών με καταναλωτική δαπάνη έως 0,5 της διαμέσου της αντίστοιχης περιφέρειας (ΔΠ) και 0,5 της διαμέσου της χώρας (ΔΧ) κατά περιφέρεια παρουσιάζεται στον Πίνακα 5.

Με κοινό μέτρο αξιολόγησης του επιπέδου διαβίωσης τη διάμεσο της μηνιαίας καταναλωτικής δαπάνης για τη χώρα προκύπτει ότι, το 38% των νοικοκυριών στο Βόρειο Αιγαίο, το 30% στην Ηπειρο και το 28,5% στη Θεσσαλία είναι φτωχά ή σχεδόν φτωχά. Στις περιφέρειες αυτές παρατηρούνται έντονα προβλήματα ανεπάρκειας του επιπέδου διαβίωσης για σημαντικό ποσοστό των νοικοκυριών. Λιγότερο έντονα παρουσιάζονται τα προβλήματα ανεπαρκούς επιπέδου διαβίωσης, ποσοστό νοικοκυριών της τάξης του 20%-25%, στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, την Κρήτη, τη Δυτική Μακεδονία, τα Ιόνια Νησιά και τη Στερεά Ελλάδα. Σχετικά ευνοϊκή είναι από την άποψη αυτή (ποσοστό νοικοκυριών της τάξης του 15%) η κατάσταση στην Κεντρική Μακεδονία και το Νότιο Αιγαίο.

Οι παραπάνω εκτιμήσεις νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο καταναλωτικής δαπάνης δεν λαμβάνουν υπόψη το μέγεθος του νοικοκυριού. Προκειμένου να εκτιμηθεί το επίπεδο διαβίωσης των οικογενειών με διαφορετικό αριθμό μελών, το όριο

ανεπαρκούς διαβίωσης (0,5 της διαμέσου της καταναλωτικής δαπάνης) πρέπει να προσαρμοστεί, ώστε οι οικογένειες με διάφορο

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Νοικοκυριά με καταναλωτική δαπάνη
έως 0,5 της διαμέσου κατά περιφέρεια
(%)

Περιφέρειες	% Νοικοκ. με κατ. δαπάν. έως 0,5 της διαμέσου	
	(ΔΠ)	(ΔΧ)
Σύνολο Χώρας		18,5
Ανατ. Μακεδ. & Θράκη	17,3	25,2
Κεντρ. Μακεδονία	18,0	17,3
Δυτ. Μακεδονία	18,8	21,5
Ηπειρος	11,5	30,0
Θεσσαλία	20,1	28,5
Στερεά Ελλάδα	18,2	20,0
Αττική	17,9	13,3
Δυτική Ελλάδα	15,9	16,8
Πελοπόννησος	16,4	19,8
Ιόνια Νησιά	22,7	20,6
Βόρειο Αιγαίο	23,5	37,9
Νότιο Αιγαίο	19,5	13,6
Κρήτη	21,0	24,4

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 1987/1988.
Επεξεργασία ΚΕΠΕ.

αριθμό μελών να έχουν συγκρίσιμα επίπεδα διαβίωσης. Η προσαρμογή του ορίου στηρίχθηκε στις εξής παραδοχές:

α. Όριο ανεπαρκούς διαβίωσης για τα νοικοκυριά με 2 μέλη είναι το 0,5 της διαμέσου χώρας, 67.713 δρχ. Το όριο αυτό προσαρμόζεται για νοικοκυριά με διαφορετικό αριθμό μελών.

β. Συντελεστές προσαρμογής του παραπάνω ορίου για νοικοκυριά με 1, 3 κλπ μέλη είναι ο λόγος της τετραγωνικής ρίζας του αριθμού μελών κάθε νοικοκυριού με την αντίστοιχη ρίζα του 2, του νοικοκυριού με δύο μέλη.

Ετσι, η προσαρμογή του ορίου ανεπαρκούς διαβίωσης για νοικοκυριά με 1 και 3 λ.χ. μέλη έχει ως εξής:

- για οικογένεια με 1 μέλος:

$$\sqrt{1}/\sqrt{2} \cdot 67713 = 0.7071 \cdot 67713,$$

- για οικογένεια με 3 μέλη:

$$\sqrt{3}/\sqrt{2} \cdot 67713 = 1.2248 \cdot 67713$$

Με τους συντελεστές αυτούς αποφεύγεται αναλογική προσαρμογή του ορίου ανεπαρκούς διαβίωσης με τον αριθμό των μελών, που δεν κρίνεται αποδεκτή διεθνώς. Ας σημειωθεί ότι διαφοροποιούνται ελάχιστα από τους συντελεστές (adult equivalence scales) της μελέτης του ILO για τη φτώχεια στη χώρα μας το 1974⁶.

Τέλος, προκειμένου να διακρίνουμε τα νοικοκυριά με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης σε φτωχά και σχεδόν φτωχά, εξετάστηκε η σχέση εισοδήματος και καταναλωτικής δαπάνης. Από την επεξεργασία σχετικών στοιχείων διαπιστώθηκε ότι ικανός αριθμός νοικοκυριών με ανεπαρκή καταναλωτική δαπάνη δηλώνουν εισόδημα μεγαλύτερο. Πρόκειται προφανώς για νοικοκυριά που ηθελημένα περιορίζουν τις καταναλωτικές τους δαπάνες προκειμένου να καλύψουν μελλοντικές τους ανάγκες ή πρόσκαιρες σοβαρές ανάγκες. Η συμπεριφορά αυτή παρατηρείται κατά κύριο λόγο στα νοικοκυριά με αρχηγό ηλικίας 25-44 ετών.

Με βάση τις δύο αυτές παραμέτρους χαρακτηρίζονται φτωχά τα νοικοκυριά που έχουν καταναλωτική δαπάνη και εισόδημα κάτω του ορίου ανεπαρκούς διαβίωσης. Η ανεπαρκής διαβίωση για τα νοικοκυριά αυτά, εφόσον δεν αλλάξουν οι συνθήκες που διαμορφώνουν το εισόδημά τους, παρουσιάζει μόνιμο χαρακτήρα. Σχεδόν φτωχά, ή πρόσκαιρα φτωχά, χαρακτηρίζονται τα νοικοκυριά που έχουν ανεπαρκή καταναλωτική δαπάνη, αλλά επαρκές εισόδημα. Το ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης για τα νοικοκυριά αυτά

6. Beckerman Wilfred, ILO, Income Distribution and Employment Programme, "Estimates of Poverty in Greece", 1974, ILO, σελ.9.

αποτελεί ηθελημένη επιλογή, την οποία ορισμένα τουλάχιστον έχουν τη δυνατότητα να αναθεωρήσουν, εφόσον το κρίνουν σκόπιμο. Τα αντίστοιχα ποσοστά νοικοκυριών κατά περιφέρεια παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα 6.

Η παραπάνω προσαρμογή του ορίου ανεπαρκούς διαβίωσης στο μέγεθος της οικογένειας συνεπάγεται αύξηση του ποσοστού των νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης, δεν διαφοροποιεί, όμως, ουσιαστικά τη διαβάθμιση των προβλημάτων φτώχειας στις περιφέρειες, που διαπιστώθηκε με την προηγούμενη προσέγγιση. Αξιόλογη είναι η αύξηση του ποσοστού των νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης στην Ηπειρο κατά κύριο λόγο και τη Δυτική Μακεδονία. Το ίδιο ισχύει επίσης στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη και τη Θεσσαλία, που παρουσιάζουν υψηλή σχετική συμμετοχή νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης για νοικοκυριά με 5 μέλη και πάνω. Τα εντονότερα προβλήματα έχει η Ηπειρος και το Βόρειο Αιγαίο και ακολουθούν η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, η Δυτική Μακεδονία, η Πελοπόννησος, η Κρήτη και η Στερεά Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Κατανομή νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης, σε φτωχά και σχεδόν φτωχά κατά περιφέρεια (%)

Περιφέρειες	Σύνολο	Φτωχά	Σχεδόν φτωχά
Σύνολο Χώρας	21,5	13,7	7,8
Ανατ. Μακεδ. & Θράκη	32,0	21,0	11,0
Κεντρική Μακεδονία	18,8	10,8	8,0
Δυτική Μακεδονία	28,7	22,1	6,6
Ηπειρος	42,0	29,0	13,0
Θεσσαλία	34,7	24,3	10,4
Στερεά Ελλάδα	25,3	13,7	11,6
Αττική	14,4	8,2	6,2
Δυτική Ελλάδα	20,7	14,8	5,9
Πελοπόννησος	26,1	17,8	8,3
Ιόνια Νησιά	19,6	10,3	9,3
Βόρειο Αιγαίο	41,2	30,1	11,1
Νότιο Αιγαίο	16,2	9,7	6,5
Κρήτη	25,6	16,0	9,6

Σημείωση: Στοιχεία προσαρμοσμένα στο μέγεθος του νοικοκυριού

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 1987/1988, Επεξεργασία ΚΕΠΕ.

3.1. Συνθήκες διαβίωσης των φτωχών νοικοκυριών

Η ανεπάρκεια του επιπέδου διαβίωσης των νοικοκυριών του 1ου και 2ου δεκατημορίου της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες της χώρας διαπιστώνεται επίσης από τη στέρηση ορισμένων αγαθών, όπως αυτοκίνητο, έγχρωμη τηλεόραση, ηλεκτρικό ψυγείο και πλυντήριο ρούχων, τα οποία στις σύγχρονες κοινωνίες αποτελούν βασικές ανέσεις διαβίωσης του νοικοκυριού. Το ποσοστό των νοικοκυριών χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης ή εισοδήματος που διέθεταν τα αγαθά αυτά στη χώρα μας και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες στο μέσο της δεκαετίας του 1980 παρουσιάζεται στον Πίνακα 7.

Από τα στοιχεία του Πίνακα 7 προκύπτει ότι το ποσοστό των νοικοκυριών χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης που διέθεταν έγχρωμη τηλεόραση, πλυντήριο και αυτοκίνητο ήταν πολύ μικρότερο στη χώρα μας με εξαίρεση το ηλεκτρικό ψυγείο. Τα νοικοκυριά χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης στη χώρα μας στερούνται βασικές ανέσεις διαβίωσης σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τα αντίστοιχα νοικοκυριά άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Σημαντική είναι η στέρηση του αυτοκινήτου για τα χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης νοικοκυριά στη χώρα μας, που αποτελεί κύριο μέσο εργασίας και αναψυχής στη σημερινή κοινωνία.

Οι βασικές ανέσεις διαβίωσης των νοικοκυριών χαμηλής, μέσης και υψηλής καταναλωτικής δαπάνης στη χώρα μας διαφοροποιείται σημαντικά (βλέπε Πίνακα Π.6 στο Παράρτημα). Στο τέλος της δεκαετίας του 1980 το ποσοστό των νοικοκυριών χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης (1ου και 2ου δεκατημορίου) στη χώρα μας που διέθετε αυτοκίνητο και πλυντήριο ρούχων ήταν 4,1% και 32,4% έναντι 74,6% και 91,4% αντίστοιχα για τα νοικοκυριά υψηλής καταναλωτικής δαπάνης.

Σε ορισμένες περιφέρειες της χώρας οι συνθήκες διαβίωσης για τα νοικοκυριά χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης είναι ακόμα δυσμενέστερες. Στο τέλος της δεκαετίας του 1980 τα νοικοκυριά αυτά σε 7 περιφέρειες δεν διέθεταν αυτοκίνητο. Το ποσοστό των νοικοκυριών, εξάλλου, που διέθετε έγχρωμη τηλεόραση και ηλεκτρικό πλυντήριο αποκλίνει σημαντικά σε 4-5 περιφέρειες από τα αντίστοιχα ποσοστά για το σύνολο της χώρας, όπως προκύπτει από τον Πίνακα 8.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Διαρκή καταναλωτικά αγαθά των νοικοκυριών χαμηλής
καταναλωτικής δαπάνης στη χώρα μας και σε ευρωπαϊκές χώρες

Χώρες	% νοικοκυριών που διαθέτουν			
	Αυτοκίνητο	Εγχρωμη Τηλεόραση	Πλυντήριο	Ψυγείο
Νοικοκυριά 1ου δεκατημορίου καταναλωτικής δαπάνης				
Ελλάδα	1,2	9,4	20,5	93,5
Γερμανία	13,6	42,1	47,6	85,5
Γαλλία	45,9	51,9	62,7	89,3
Ιρλανδία	20,6	47,4	27,5	78,6
Ιταλία	10,5	19,2	58,3	88,4
Ολλανδία	20,7	72,4	66,5	99,1
Νοικοκυριά 2ου δεκατημορίου καταναλωτικής δαπάνης				
Ελλάδα	6,9	26,0	44,4	97,5
Γερμανία	24,3	60,1	64,5	92,3
Γαλλία	44,3	52,9	64,1	94,7
Ιρλανδία	17,4	52,1	37,9	83,8
Ιταλία	36,0	37,4	77,6	92,8
Ολλανδία	30,7	76,8	80,5	94,9

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 1987/1988, Επεξεργασία ΚΕΠΕ.

Eurostat, "Family Budgets, Comparative Tables", Statistical Office of the European Communities, Bruxelles, 1990.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Διαρκή καταναλωτικά αγαθά των νοικοκυριών χαμηλής
καταναλωτικής δαπάνης κατά περιφέρεια, (%)

Περιφέρειες	% νοικοκυριών 1ου & 2ου δεκατημ. που διέθεταν			
	Αυτοκίν.	Εγχρ. Τηλεορ.	Πλυντ. Ρούχων	Ψυγείο
Σύνολο Χώρας	4,1	17,7	32,4	95,5
Αν. Μακεδ. & Θράκη	2,6	14,5	35,5	89,5
Κεντρική Μακεδονία	2,9	24,3	42,9	94,3
Δυτική Μακεδονία	0,0	22,2	41,7	86,1
Ηπειρος	2,5	0,0	15,0	97,5
Θεσσαλία	6,3	16,8	20,3	96,5
Στερεά Ελλάδα	0,0	15,8	15,8	96,5
Αττική	10,9	31,6	48,6	98,4
Δυτική Ελλάδα	0,0	11,3	26,8	98,6
Πελοπόννησος	0,0	5,8	18,8	98,6
Ιόνια Νησιά	0,0	10,5	10,5	89,5
Βόρειο Αιγαίο	0,0	3,3	16,7	90,0
Νότιο Αιγαίο	3,2	19,4	32,3	93,5
Κρήτη	0,0	4,6	16,9	87,7

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 1987/1988.
Επεξεργασία ΚΕΠΕ.

Με βάση τα παραπάνω αγαθά παρατηρείται διαφορετικός βαθμός στέρησης των νοικοκυριών χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες της χώρας. Η διαφοροποίηση αυτή συναρτάται με τη διαφοροποίηση του ποσοστού των φτωχών νοικοκυριών στις περιφέρειες. Παρουσιάζεται σοβαρή στέρηση για τα αγαθά αυτά στο Βόρειο Αιγαίο, την Ηπειρο, την Κρήτη, την Πελοπόννησο, την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, τη Θεσσαλία, τη Δυτική Ελλάδα και τα Ιόνια Νησιά.

Ευνοϊκή είναι η θέση της χώρας μας σχετικά με την ιδιόκτητη κατοικία που αποτελεί βασικό περιουσιακό στοιχείο για όλα τα νοικοκυριά, όπως προκύπτει από τον Πίνακα 9. Το ποσοστό 72.2% των νοικοκυριών με ιδιόκτητη κατοικία στη χώρα μας είναι από τα υψηλότερα των χωρών της ΕΟΚ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
Νοικοκυριά χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης με ιδιόκτητη
κατοικία στην Ελλάδα και σε ευρωπαϊκές χώρες

Χώρες	Σύνολο χώρας	Δεκατημόρια	
		1ο δεκατημόριο	2ο δεκατημόριο
Ελλάδα	72,2	77,8	73,2
Γερμανία	43,5	10,4	20,9
Ισπανία	76,5	54,4	70,0
Γαλλία	53,1	52,8	45,5
Ιρλανδία	76,8	43,2	64,2
Ιταλία	62,3	53,9	50,7
Ολλανδία	44,0	24,3	14,0

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 1987/1988.
Επεξεργασία ΚΕΠΕ.

Eurostat, "Family Budgets, Comparative Tables",
Statistical Office of the European Communities,
Bruxelles, 1990.

Ας σημειωθεί ότι η κατάσταση στη χώρα μας είναι ακόμη ευνοϊκότερη για τα χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης νοικοκυριά. Στα μέσα της δεκαετίας του 1980 το 77,8% των νοικοκυριών του 1ου δεκατημορίου καταναλωτικής δαπάνης στη χώρα μας είχε ιδιόκτητη κατοικία έναντι 10,4% στη Γερμανία, 54,4% στην Ισπανία, 43,2% στην Ιρλανδία κλπ. Την υψηλότερη επίσης θέση κατέχει η χώρα μας και για τα νοικοκυριά του 2ου δεκατημορίου καταναλωτικής δαπάνης.

Αξιόλογη είναι η διαφοροποίηση του παραπάνω δείκτη στις περιφέρειες της χώρας μας για την ομάδα των νοικοκυριών χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης (τα νοικοκυριά του 1ου και 2ου δεκατημορίου). Το ποσοστό των νοικοκυριών αυτών με ιδιόκτητη κατοικία κυμαίνεται στις περιφέρειες από 93,8% (Βόρειο Αιγαίο, Κρήτη) έως 55,9% (Αττική). Παρατηρείται δηλαδή ποσοστό νοικοκυριών με ιδιόκτητη κατοικία αντιστρόφως ανάλογο με το επίπεδο ανάπτυξης της περιφέρειας (βλέπε Πίνακα Π.7 στο Παράρτημα).

Ο δείκτης ατόμων ανά δωμάτιο στις περιφέρειες χαρακτηρίζεται επίσης ικανοποιητικός για τα χαμηλής καταναλωτικής

δαπάνης νοικοκυριά. Το ποσοστό των νοικοκυριών αυτών με δείκτη μεγαλύτερο του ενός ατόμου ανά δωμάτιο είναι 9,1% για το σύνολο των νοικοκυριών της χώρας και κυμαίνεται στις περιφέρειες μεταξύ 0% (Ιόνια Νησιά) και 11,8% (Ανατολική Μακεδονία και Θράκη). Ας σημειωθεί ότι ο δείκτης ενός ατόμου ανά δωμάτιο αποτελεί σήμερα το αποδεκτό όριο.

Τα νοικοκυριά χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες με ελάχιστες εξαιρέσεις διαθέτουν τρεχούμενο νερό και ηλεκτρικό. Διαφοροποιούνται όμως σημαντικά τα ποσοστά των νοικοκυριών αυτών που διαθέτουν:

- αποχωρητήριο (36,2% Πελοπόννησος - 100% Κεντρική Μακεδονία, Βόρειο και Νότιο Αιγαίο και Ηπειρος),
- ζεστό νερό (30% Βόρειο Αιγαίο - 65,2% Κεντρική Μακεδονία),
- λουτρό (30% Βόρειο Αιγαίο - 65,7% Κεντρική Μακεδονία),
- τηλέφωνο (30% Βόρειο Αιγαίο - 58,1% Νότιο Αιγαίο).

3.2. Ομάδες του πληθυσμού με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης

Για να εντοπισθούν ομάδες του πληθυσμού με προβλήματα ανεπαρκούς διαβίωσης κατανεμήθηκαν τα νοικοκυριά σε ομάδες με βάση τα χαρακτηριστικά των αρχηγών τους, όπως καταγράφονται από την ΕΣΥΕ (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, συνήθη ασχολία, επάγγελμα κλπ.). Τα δείγματα που προέκυψαν κατά περιφέρεια από την κατανομή με βάση τα χαρακτηριστικά αυτά θεωρήθηκαν μικρά σε πολλές περιφέρειες. Κρίθηκε σκόπιμο λοιπόν να εξετασθούν οι περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας μεμονωμένα και να ομαδοποιηθούν οι υπόλοιπες περιφέρειες (Βλέπε Πίνακα Π.8 στο Παράρτημα). Από την επεξεργασία αυτή εντοπίσθηκαν ομάδες νοικοκυριών, οι αρχηγοί των οποίων έχουν ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης σε μεγάλο ποσοστό.

Προκειμένου να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα των μικρών δειγμάτων κατά περιφέρεια ομαδοποιήθηκαν τα χαρακτηριστικά των

αρχηγών σε ορισμένες περιπτώσεις, ως προς την ηλικία λ.χ., το επίπεδο εκπαίδευσης κλπ., σε ευρύτερες κατηγορίες και έγινε νέα επεξεργασία των στοιχείων. Τα νοικοκυριά κατανεμήθηκαν σε νέες ευρύτερες ομάδες και για κάθε ομάδα εκτιμήθηκαν:

- το ποσοστό νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης της ομάδας (rate of poverty) και
- ο δείκτης σχετικής φτώχειας (relative poverty rate), ο λόγος, δηλαδή, του ποσοστού φτώχειας της ομάδας προς το αντίστοιχο ποσοστό του συνόλου των νοικοκυριών της Ερευνας Οικογενειακών Προυπολογισμών 1987/1988.

Η επισήμανση των ομάδων που παρουσιάζουν ιδιαίτερα προβλήματα φτώχειας και η διαβάθμισή τους ανάλογα με την κρισιμότητα των προβλημάτων ή τον κίνδυνο φτώχειας, στηρίχθηκε σε κριτήρια, που χρησιμοποιήθηκαν πρόσφατα σε μελέτες για τη φτώχεια⁷. Με βάση τα κριτήρια αυτά εντοπίστηκαν οι ομάδες αρχηγών νοικοκυριών με δείκτη σχετικής φτώχειας 150-200 και 200 και πάνω, που χαρακτηρίζονται ως ομάδες κινδύνου και υψηλού κινδύνου αντίστοιχα. Τα αποτελέσματα της προσέγγισης αυτής παρουσιάζονται στον Πίνακα 10.

Οι ομάδες κινδύνου ή υψηλού κινδύνου (με βάση τον δείκτη σχετικής φτώχειας) παρουσιάζονται στον Πίνακα 10 με φθίνουσα κατάταξη ως προς την κρισιμότητα των προβλημάτων φτώχειας σε εθνικό επίπεδο. Παρουσιάζονται επίσης, οι αντίστοιχοι δείκτες για τις ομάδες αυτές στις περιφέρειες της χώρας. Περιλαμβάνονται ακόμα, ομάδες που εγγίζουν σε εθνικό επίπεδο το όριο του δείκτη σχετικής φτώχειας 150, καθώς και ομάδες με δείκτη 135 και πάνω, επειδή στις περιφέρειες της χώρας οι αντίστοιχοι δείκτες για τις ομάδες αυτές είναι υψηλοί και χαρακτηρίζονται ως ομάδες κινδύνου.

Από την επεξεργασία αυτή προκύπτουν σαφείς ενδείξεις για την περιφερειακή διάσταση της ανεπάρκειας του επιπέδου διαβίωσης των ομάδων του πληθυσμού, όπως προσδιορίζονται από

7. P. Tsakloglou, "A Comparison of Poverty Rate Estimates Using Expenditure and Income Data", The Luxembourg Income Study, Working Paper No 71, December 1990, and Institute of Social Studies Advisory Service, "Poverty in Figures: Europe in the Early Eighties", 1990.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΔΙΑΒΑΘΝΙΣΗ ΟΜΑΔΩΝ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΜΕ ΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

ΟΜΑΔΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΡΧΗΓΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΜΕ ΦΘΙΝΟΥΣΑ ΤΑΞΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ *												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII
I. ΟΜΑΔΕΣ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ														
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΗΜΙΑΔ. & ΑΓΡΟΤ. ΠΕΡΙΟΧ.	245	267	260	210	281	323	220	80	252	222	162	314	135	289
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	209	292	179	265	310	294	253	140	243	310	232	310	232	282
ΜΕ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΠΙΔ. ΒΑΔ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	208	270	204	200	248	250	200	156	212	200	169	338	116	244
II. ΟΜΑΔΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ														
ΗΛΙΚΙΑΣ 65+	197	290	213	215	259	301	232	135	165	201	120	336	173	260
ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΣ	163	220	188	372	279	164	250	132	203	250	116	279	58	58
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	163	241	172	173	240	247	188	103	171	177	160	301	138	223
ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	162	273	142	284	220	248	221	118	205	194	103	279	124	232
ΑΝΔΡΕΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	151	223	170	145	232	232	178	93	151	168	149	299	119	200
ΗΜΙΑΔΤ. & ΑΓΡ. ΠΕΡΙΟΧΕΣ	151	179	125	165	226	211	125	67	136	140	83	228	70	170
III. ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥ														
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	148	221	125	263	239	209	201	111	186	186	127	242	127	198
ΔΙΜΕΛΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ	144	203	145	152	232	222	183	90	94	171	168	249	106	215
ΑΓΑΘΟΙ, ΧΗΡΟΙ, ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΙ	139	245	126	224	225	194	197	98	179	171	145	279	143	194
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	135	162	96	148	191	185	91	81	132	146	84	164	0	134
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΝΘΕΝΟΥ	100	149	88	133	195	161	117	67	96	121	91	191	75	119

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 1987/88, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΠΕ.

- * I. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ
 II. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
 III. ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
 IV. ΗΠΕΙΡΟΣ
 V. ΘΕΣΣΑΛΙΑ
 VI. ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ
 VII. ΑΤΤΙΚΗ
 VIII. ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
 IX. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
 X. ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ
 XI. ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ
 XII. ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ
 XIII. ΚΡΗΤΗ

τα χαρακτηριστικά των αρχηγών των νοικοκυριών. Στις σειρές του Πίνακα 10 καταταγράφεται η διαπεριφερειακή διάσταση της φτώχειας κατά ομάδα κινδύνου. Στις στήλες παρουσιάζεται η διαβάθμιση της κρισιμότητας των προβλημάτων φτώχειας κατά περιφέρεια για τις ομάδες κινδύνου. Παρατηρείται, ότι ο βαθμός κινδύνου των ομάδων του πληθυσμού διαφοροποιείται στο εθνικό και το περιφερειακό επίπεδο. Τα προβλήματα φτώχειας στις περιφέρειες είναι σαφώς εντονότερα.

Ειδικότερα, από τον Πίνακα 10 διαπιστώνεται ότι:

- α. Το σύνολο του πληθυσμού ορισμένων περιφερειών χαρακτηρίζεται ως ομάδα κινδύνου με βάση το δείκτη σχετικής φτώχειας και τα όρια 150-200 που υιοθετήθηκαν. Περιφέρειες, ο πληθυσμός των οποίων αντιμετωπίζει προβλήματα φτώχειας που εγγίζουν το όριο υψηλού κινδύνου 200 είναι η Ηπειρος και το Β. Αιγαίο με δείκτη σχετικής φτώχειας 195 και 191 αντίστοιχα. Είναι αξιοσημείωτο ότι ελάχιστες ομάδες του πληθυσμού της Ηπείρου (ο πληθυσμός των αστικών κέντρων, αυτοί που έχουν τελειώσει τη μέση εκπαίδευση και οι απασχολούμενοι στις υπηρεσίες) δεν χαρακτηρίζονται ως ομάδες κινδύνου (βλέπε Πίνακα Π.9 στο Παράρτημα).
- Ως περιφέρεια με πληθυσμό στα όρια του κινδύνου φτώχειας χαρακτηρίζεται η Θεσσαλία με δείκτη 161. Τα όρια του κινδύνου φτώχειας εγγίζει, επίσης, ο πληθυσμός της Ανατ. Μακεδονίας και Θράκης με δείκτη 149.
- Περιφέρειες στις οποίες τα προβλήματα φτώχειας είναι σχετικά περιορισμένα είναι: η Αττική, το Ν. Αιγαίο, η Κεντρική Μακεδονία, τα Ιόνια Νησιά και η Δυτική Ελλάδα με δείκτη σχετικής φτώχειας χαμηλότερο από το μέσο δείκτη της χώρας. Ας σημειωθεί, ότι στην Αττική μόνο μία ομάδα (αρχηγοί νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο βασικής εκπαίδευσης) αποτελεί ομάδα κινδύνου.
- β. Ομάδες κινδύνου αποτελούν κατά βάση οι εξής τέσσερις ομάδες αρχηγών νοικοκυριών: οι συνταξιούχοι ή/και οι ηλικιωμένοι 65 ετών και πάνω, οι αγράμματοι ή/και οι αρχηγοί με χαμηλό επίπεδο βασικής εκπαίδευσης, οι

γυναίκες αρχηγοί, καθώς και αυτοί που διαμένουν στις ημιαστικές και αγροτικές περιοχές.

Οι ομάδες κινδύνου που αναφέρονται στον Πίνακα 10 ομαδοποιήθηκαν στις παραπάνω ευρύτερες ομάδες, επειδή παρατηρείται, ότι τα ίδια άτομα καταγράφονται ως επί το πλείστον και σε άλλη ομάδα με άλλο χαρακτηριστικό, ή αποτελούν υπο-ομάδα ευρύτερου συνόλου.

Εντονα είναι τα προβλήματα φτώχειας που παρατηρούνται σε:

- Νοικοκυριά με αρχηγό συνταξιούχο ή/και ηλικίας 65 ετών και πάνω. Στην ευρύτερη αυτή ομάδα τα κρισιμότερα προβλήματα έχουν οι συνταξιούχοι των ημιαστικών και αγροτικών περιοχών με δείκτη σχετικής φτώχειας 245 σε εθνικό επίπεδο. Στο περιφερειακό επίπεδο ο δείκτης για την ομάδα αυτή κυμαίνεται μεταξύ 80 (Αττική) και 323 (Θεσσαλία).

Η κρισιμότητα του προβλήματος αυτού οφείλεται στις ανεπαρκείς συντάξεις του ΟΓΑ. Υπο-ομάδα υψηλού κινδύνου είναι, επίσης, οι γυναίκες συνταξιούχοι. Η ανεπάρκεια των συντάξεων ΟΓΑ και η συγκέντρωση των γυναικών στα κατώτερα όρια συντάξεων του ΙΚΑ ευθύνονται για το πρόβλημα αυτό. Ιδιαίτερη οξύτητα παρουσιάζουν τα προβλήματα φτώχειας της ομάδας αυτής των γυναικών στην Ηπειρο και το Β.Αιγαίο.

Για την υπο-ομάδα των ανδρών συνταξιούχων τα προβλήματα είναι σχετικά ολιγότερα. Τα προβλήματα φτώχειας των ηλικιωμένων αρχηγών, ηλικίας 65 ετών και πάνω, ταυτίζονται με τα προβλήματα των συνταξιούχων. Τα προβλήματα φτώχειας των δύο αυτών ομάδων (ηλικιωμένων και συνταξιούχων) επιβεβαιώνονται, επίσης, από τα αντίστοιχα προβλήματα των οικογενειών με 1 και 2 μέλη, οι οποίες σε μεγάλο ποσοστό είναι νοικοκυριά με αρχηγούς συνταξιούχους και ηλικιωμένα άτομα, 65 ετών και πάνω.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η χώρα μας παρουσιάζει ιδιομορφία ως προς την έκταση της φτώχειας (το ανεπαρκές δηλαδή επίπεδο διαβίωσης) για τους ηλικιωμένους. Από πρόσφατη μελέτη του ΟΟΣΑ προκύπτει, ότι στις χώρες του

ΟΟΣΑ η έκταση της φτώχειας στους ηλικιωμένους έχει σημαντικά μειωθεί τα τελευταία 10-20 χρόνια και δεν υπερβαίνει τα αντίστοιχα ποσοστά του συνολικού πληθυσμού των χωρών αυτών⁸.

- Νοικοκυριά με αρχηγό με πολύ χαμηλό επίπεδο βασικής εκπαίδευσης. Η ομάδα αυτή χαρακτηρίζεται ως υψηλού κινδύνου σε εθνικό επίπεδο. Στις περιφέρειες ο αντίστοιχος δείκτης κυμαίνεται μεταξύ 116 (Ν. Αιγαίο) και 338 (Β. Αιγαίο). Ιδιαίτερα οξύ είναι το πρόβλημα αυτό στο Βόρειο Αιγαίο και την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, τη Θεσσαλία, την Ηπειρο και την Κρήτη. Για τις παραγωγικές ηλικίες το πρόβλημα της ανεπαρκούς βασικής εκπαίδευσης αποτελεί σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα για τη βελτίωση της θέσης των αρχηγών των νοικοκυριών αυτών. Η αδυναμία συμμετοχής τους σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και αναπροσανατολισμού της απασχόλησης τους σε κλάδους και τομείς δραστηριότητας, που θα τους εξασφάλιζαν περισσότερο ικανοποιητικές αμοιβές και επίπεδο διαβίωσης, φαίνεται να μονιμοποιεί κατά κάποιο τρόπο το πρόβλημα της ανεπαρκούς διαβίωσης των ομάδων αυτών.
- Νοικοκυριά με αρχηγό γυναίκα. Σε εθνικό επίπεδο ο δείκτης σχετικής φτώχειας για το σύνολο των γυναικών αρχηγών νοικοκυριών εγγίζει τα όρια της ομάδας κινδύνου. Στις περιφέρειες με τα μεγάλα αστικά κέντρα τα προβλήματα φτώχειας της ομάδας αυτής των γυναικών δεν παρουσιάζουν οξύτητα, ο δείκτης για την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία είναι 111 και 125 αντίστοιχα. Ιδιαίτερα οξύ παρουσιάζεται το πρόβλημα στη Δυτική Μακεδονία, το Β. Αιγαίο, την Ηπειρο, την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, τη Θεσσαλία και τη Στερεά Ελλάδα,

⁸. Organisation for Economic Cooperation and Development, Reforming Public Pensions, OECD, 1988, σελ. 47. Coder J., Rainwater L., Smeeding T., "Inequality among Children and Elderly in ten Modern Nations: the United States in an International Context", The American Economic Review, vol. 79, no 2, May 1989, σελ. 322.

όπου η ομάδα των γυναικών αρχηγών νοικοκυριών χαρακτηρίζεται ως υψηλού κινδύνου. Στις περιφέρειες Κρήτης, Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου οι γυναίκες αρχηγοί νοικοκυριών αποτελούν ομάδα κινδύνου.

Ας σημειωθεί, ότι για τις γυναίκες αρχηγούς νοικοκυριών που εργάζονται ο δείκτης σχετικής φτώχειας για το σύνολο της χώρας είναι 77 έναντι αντίστοιχου δείκτη για τους άνδρες αρχηγούς νοικοκυριών 67. Παρατηρείται, δηλαδή, ότι για τις γυναίκες που εργάζονται τα προβλήματα φτώχειας είναι περιορισμένα και προσεγγίζουν τα αντίστοιχα των ανδρών. Το υψηλό ποσοστό γυναικών αρχηγών νοικοκυριών με ανεπαρκή διαβίωση συναρτάται, συνεπώς, με τη περιορισμένη συμμετοχή τους στη παραγωγική διαδικασία.

Το 33% περίπου των γυναικών αρχηγών νοικοκυριών δηλώνουν ανεπάγγελτες, νοικοκυρές. Για την υπο-ομάδα αυτή των γυναικών ο δείκτης σχετικής φτώχειας για το σύνολο της χώρας είναι 163. Εντάσσεται, δηλαδή, η υπο-ομάδα αυτή στις ομάδες κινδύνου. Η κρισιμότητα των προβλημάτων φτώχειας της υπο-ομάδας αυτής στις περιφέρειες διαφοροποιείται σημαντικά, ο δείκτης σχετικής φτώχειας κυμαίνεται μεταξύ 58 στην Κρήτη και στο Ν. Αιγαίο και 372 στη Δυτική Μακεδονία.

Στη δυσμενέστερη θέση των γυναικών αρχηγών νοικοκυριών συμβάλλουν, επίσης, οι υψηλοί δείκτες σχετικής φτώχειας που διαπιστώθηκαν για τις γυναίκες συνταξιούχους καθώς και για την ομάδα των νοικοκυριών, οι αρχηγοί των οποίων είναι χήροι ή διαζευγμένοι που είναι κατά κύριο λόγο γυναίκες.

Η έκταση της φτώχειας των γυναικών στη χώρα μας φαίνεται ότι ακολουθεί πλέον τάσεις που διαπιστώνονται και σε άλλες χώρες, όπου το ποσοστό των φτωχών γυναικών αρχηγών νοικοκυριών με ή χωρίς παιδιά είναι πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο των ανδρών. Ακόμη και στη Σουηδία το ποσοστό των γυναικών αρχηγών νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης είναι διπλάσιο από το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο του πληθυσμού, ενώ στις Ηνωμένες

Πολιτείες και την Αγγλία είναι 3,5 και 4 φορές μεγαλύτερο⁹.

- Νοικοκυριά με αρχηγό που διαμένει στις ημιαστικές και αγροτικές περιφέρειες. Το 32,4% των νοικοκυριών αυτών του δείγματος για το σύνολο της χώρας έχει ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης. Η ομάδα αυτή εντοπίζεται ως ομάδα κινδύνου σε εθνικό επίπεδο. Τα προβλήματα φτώχειας της ομάδας αυτής παρουσιάζουν ιδιαίτερη οξύτητα στο Β. Αιγαίο και την Ηπειρο.

Η διαπίστωση αυτή συναρτάται με την ανεπάρκεια των συντάξεων του ημιαστικού και αγροτικού χώρου και τα προβλήματα που παρουσιάζει ο τομέας της γεωργίας (μικρός κλήρος, υποασχόληση), που αποτελεί την κύρια απασχόληση των αρχηγών των νοικοκυριών αυτών. Ας σημειωθεί, ότι οι ασχολούμενοι με τη γεωργία αποτελούν ομάδα κινδύνου στην Ηπειρο, τη Θεσσαλία, το Β. Αιγαίο και την Ανατ. Μακεδονία και Θράκη. Στο όριο της ομάδας κινδύνου είναι οι γεωργοί στη Δυτική Μακεδονία και την Πελοπόννησο.

⁹ Rainwater L., Rein M., Schwartz J., "Income Packaging in the Welfare State. A Comparative Study of Family Income", Clarendon Press, Oxford, 1986, σελ. 37. Smeeding T., "Poverty, Affluence, and the Income Costs of Children: Cross-national Evidence from the Luxembourg Income Study", Journal of Post Keynesian Economics, vol XI, no 2, Winter 1988-1989, σελ. 232.

4. Συμπεράσματα

Στην εργασία αυτή εξετάζεται η μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών στις περιφέρειες της χώρας στο τέλος της δεκαετίας του 80, και η κατανομή της καταναλωτικής δαπάνης. Αξιολογείται, επίσης, το επίπεδο διαβίωσης των νοικοκυριών που δεν μετέχουν ικανοποιητικά στο γενικό επίπεδο ευημερίας του πληθυσμού. Απο τις σχετικές προσεγγίσεις προκύπτουν τα εξής:

- Περιφέρειες με ανεπαρκή σχετικά μέση καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό έναντι του μέσου της χώρας είναι η Ηπειρος, το Β. Αιγαίο, η Θεσσαλία, η Πελοπόννησος, η Ανατ. Μακεδονία και Θράκη, η Δυτ. Μακεδονία και η Στερεά Ελλάδα. Από την άποψη της κατανομής της καταναλωτικής δαπάνης παρατηρείται υψηλή ανισοκατανομή στο Β. Αιγαίο και σχετικά υψηλή στην Ανατολ. Μακεδονία και Θράκη, τη Δυτική Μακεδονία και τη Θεσσαλία, ενώ στην Ηπειρο, στην Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα η ανισότητα είναι σχετικά περιορισμένη.
Περιφέρειες στις οποίες η μέση καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό προσεγγίζει την καταναλωτική δαπάνη της χώρας είναι η Δυτική Ελλάδα, η Κεντρική Μακεδονία και η Κρήτη. Στις περιφέρειες αυτές τα προβλήματα ανισότητας είναι σχετικά περιορισμένου βαθμού.
Περιφέρειες με μέση καταναλωτική δαπάνη κατά νοικοκυριό μεγαλύτερη από την αντίστοιχη δαπάνη της χώρας είναι τα Νησιά του Ιονίου, το Νότιο Αιγαίο και η Αττική, όπου επίσης παρατηρούνται προβλήματα ανισοκατανομής περιορισμένου βαθμού.
- Το 21,5% των νοικοκυριών της χώρας έχει ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης. Το ποσοστό αυτό στις περιφέρειες κυμαίνεται μεταξύ 14,4% (Αττική) και 42,0% (Ηπειρος). Το ποσοστό νοικοκυριών με ανεπαρκές επίπεδο διαβίωσης είναι 31,8% και 19,4% αντίστοιχα για τις γυναίκες και τους άνδρες αρχηγούς νοικοκυριών.

- Τα νοικοκυριά χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης στερούνται βασικές ανέσεις διαβίωσης σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τα αντίστοιχα νοικοκυριά άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Ο βαθμός στέρησης των νοικοκυριών χαμηλής καταναλωτικής δαπάνης στις περιφέρειες της χώρας συναρτάται με την έκταση της φτώχειας στις περιφέρειες.
- Σοβαρά προβλήματα φτώχειας παρατηρούνται για ολόκληρο τον πληθυσμό σε ορισμένες περιφέρειες και ομάδες του πληθυσμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Προβλήματα φτώχειας που εγγίζουν τα όρια σοβαρού κινδύνου αντιμετωπίζει ο πληθυσμός στις περιφέρειες της Ηπείρου και του Β.Αιγαίου. Ηπιότερα σχετικά είναι τα προβλήματα φτώχειας του πληθυσμού στις περιφέρειες Θεσσαλίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
Σοβαρά προβλήματα φτώχειας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο αντιμετωπίζουν τα άτομα παραγωγικής ηλικίας με ανεπαρκή πρωτοβάθμια εκπαίδευση, οι συνταξιούχοι στις ημιαστικές και αγροτικές περιοχές και οι γυναίκες συνταξιούχοι. Ολιγότερο κρίσιμα σχετικά προβλήματα φτώχειας αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι, οι συνταξιούχοι γενικά, οι γυναίκες νοικοκυρές και ο πληθυσμός των ημιαστικών και αγροτικών περιοχών.
Το σύνολο των γυναικών αρχηγών νοικοκυριών εγγίζει το όριο να χαρακτηριστεί ομάδα κινδύνου σε εθνικό επίπεδο.
Σοβαρά προβλήματα σε ορισμένες περιφέρειες αντιμετωπίζουν οι γυναίκες αρχηγοί νοικοκυριών και οι ασχολούμενοι στη γεωργία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ Π.1

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝ. ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔ.	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔ.	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΠΕΛΟΠΟΝ- ΝΗΣΟΣ	ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟ	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΚΡΗΤΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ	36.4	20.6	39.7	26.8	32.8	32.6	1.2	28.5	47.0	18.3	20.2	7.3	42.9	19.3
ΟΡΥΧΕΙΑ	0.8	1.1	0.9	0.7	0.3	0.5	0.2	0.0	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5
ΒΙΟΜΗΧ- ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	10.3	24.9	14.7	9.5	17.8	27.4	28.2	17.4	10.1	10.0	9.0	8.3	19.0	21.1
ΗΛΕΚΤΡ.-ΦΩΤΑΕΡΙΟ	1.2	0.2	12.9	0.0	1.4	0.5	1.5	0.0	0.8	0.0	2.3	5.2	1.0	1.4
ΟΙΚΟΔ. ΔΗΜ. ΕΡΓΑ	8.3	8.8	6.0	15.7	6.6	12.1	7.3	8.9	5.7	16.7	15.7	16.7	5.7	8.5
ΕΜΠ. ΕΣΤ. ΞΕΝ.	15.0	15.0	9.5	11.8	16.0	6.8	18.7	17.4	12.6	25.0	15.7	32.3	16.2	16.4
ΜΕΤ. ΑΠΟΘ. ΕΠΙΚ.	4.7	8.8	3.5	7.1	4.5	7.9	11.4	7.2	4.5	11.7	12.4	6.3	4.8	8.5
ΤΡΑΠ. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.4	2.2	2.5	3.2	4.2	1.6	6.4	3.4	1.6	3.3	4.5	4.1	3.7	4.1
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	20.9	18.4	10.3	25.2	16.4	10.5	25.1	17.0	16.6	15.0	21.2	19.8	15.7	20.2
ΣΥΝΟΛΟ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 1987/88, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΠΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Π.2

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΤΗΜΟΡΙΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Δ Ε Κ Α Τ Η Μ Ο Ρ Ι Α										ΣΥΝΟΛΟ
	1ο	2ο	3ο	4ο	5ο	6ο	7ο	8ο	9ο	10ο	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	2,14	3,78	5,06	6,39	7,78	9,28	10,97	13,08	16,18	25,34	100,00
ΑΝΑΤ. ΜΑΚ.- ΘΡΑΚΗ	1,81	3,47	4,70	5,93	7,16	8,70	11,05	13,64	16,76	26,78	100,00
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2,37	4,04	5,58	6,82	8,34	9,56	10,91	12,80	15,55	24,03	100,00
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1,71	3,71	4,82	6,06	8,16	9,25	10,62	13,22	16,74	25,71	100,00
ΗΠΕΙΡΟΣ	2,84	4,43	5,56	6,47	7,48	8,79	10,90	13,46	16,15	23,91	100,00
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	2,01	3,48	4,70	6,23	7,52	8,91	11,05	12,82	16,33	26,95	100,00
ΣΤΕΡ. ΕΛΛΑΔΑ	2,40	4,01	5,10	6,69	8,27	9,53	11,93	13,27	16,31	22,49	100,00
ΑΤΤΙΚΗ	2,31	3,97	5,22	6,57	7,88	9,27	10,90	12,93	16,06	24,89	100,00
ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑ	2,26	4,10	5,31	6,50	7,84	9,50	11,22	13,43	16,48	23,36	100,00
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	2,36	4,15	5,71	6,85	8,09	9,33	11,04	13,33	16,16	22,98	100,00
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	1,62	3,43	4,84	6,63	8,34	8,98	12,01	14,55	17,14	22,46	100,00
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1,58	2,62	3,99	5,01	7,08	8,23	10,27	14,03	17,76	29,43	100,00
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2,17	3,76	5,09	6,73	7,75	9,80	10,41	13,51	16,58	24,20	100,00
ΚΡΗΤΗ	1,90	3,54	4,67	6,18	7,73	9,54	10,89	13,83	16,12	25,60	100,00

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 1987/88. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΠΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Π.3

ΜΕΣΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΤΗΜΟΡΙΟ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΜΕΣΟΙ	Δ Ε Κ Α Τ Η Μ Ο Ρ Ι Α									
		1ο	2ο	3ο	4ο	5ο	6ο	7ο	8ο	9ο	10ο
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	159.136	34.070	60.142	80.504	101.654	123.684	147.913	174.523	208.064	257.409	403.819
ΑΝΑΤ. ΜΑΚ. - ΘΡΑΚΗ	141.157	25.582	49.116	66.549	83.928	98.787	123.127	156.361	192.994	237.272	378.970
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	156.748	37.150	63.370	87.577	107.028	129.592	149.958	171.213	200.909	244.002	376.945
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	145.643	25.130	54.318	70.557	88.749	113.162	135.425	155.542	193.597	245.135	376.615
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	128.767	26.056	45.029	60.817	78.704	97.266	115.290	139.647	165.852	211.263	348.659
ΣΤΕΡ. ΕΛΛΑΔΑ	146.519	35.811	57.790	76.081	96.297	119.144	142.099	171.710	197.851	234.831	335.463
ΑΤΤΙΚΗ	179.114	41.402	70.719	94.090	117.491	140.855	166.320	194.802	232.023	287.211	446.651
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	132.872	32.098	54.895	75.510	90.435	106.862	123.296	145.847	176.069	213.488	312.476
ΗΠΕΙΡΟΣ	111.637	31.724	49.462	62.107	72.278	83.490	98.100	121.712	150.223	180.372	266.900
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	166.839	29.156	55.528	78.356	107.235	135.016	161.478	194.415	235.417	277.343	403.838
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	125.417	20.194	33.536	47.817	64.092	84.861	105.315	131.365	168.272	227.202	376.531
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	194.862	43.455	70.515	101.785	126.289	155.123	183.722	208.321	253.343	331.579	484.198
ΚΡΗΤΗ	149.474	28.736	51.942	70.656	90.759	117.021	139.988	164.791	203.007	243.938	387.406

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 1987/88, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΠΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Π.4

ΔΙΑΜΕΣΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΔΙΑΜΕΣΟΣ	0,5 ΔΙΑΜ.	1,7 ΔΙΑΜ.
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	135,426	67,713	230,224
ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔ. ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	108,080	54,040	183,736
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	140,716	70,358	239,217
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	123,781	61,890	210,428
ΗΠΕΙΡΟΣ	88,903	44,415	151,135
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	106,558	53,279	181,149
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	128,794	64,397	218,950
ΑΤΤΙΚΗ	153,260	76,630	260,542
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	132,123	66,061	224,609
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	115,412	57,706	196,200
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	91,600	45,600	155,720
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	168,095	84,047	285,761
ΚΡΗΤΗ	127,686	63,843	217,066

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 1987/88,
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΠΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Π.5

ΟΡΙΑ ΔΕΚΑΤΗΜΟΡΙΩΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Δ Ε Κ Α Τ Η Μ Ο Ρ Ι Α									
	1ο	2ο	3ο	4ο	5ο	6ο	7ο	8ο	9ο	10ο
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	48.986	70.566	90.626	112,318	135,426	159,959	190,291	228,785	297.090	297.091+
ΑΝΑΤ. ΜΑΚ.- ΘΡΑΚΗ	38,865	58.984	75,361	92,451	108.080	139,379	173,044	212,287	273,932	273.932+
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	51.266	75.870	97,806	116,968	140,716	159,526	187,394	218,447	272.550	272.551+
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	38.065	63,326	77,524	102,945	123,781	146,139	166,097	229,387	277,854	277.854+
ΗΠΕΙΡΟΣ	42.677	53,614	67,673	78.510	88,903	105.470	137,291	167,778	201,069	201.070+
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	53.629	76.914	97,333	117,333	138.127	160,379	187,442	223.250	283,898	283.899+
ΣΤΕΡ. ΕΛΛΑΔΑ	47.524	67.500	86,736	107,244	128,794	156,098	184,766	217,756	260,882	260.883+
ΑΤΤΙΚΗ	58.410	81.434	106,716	128,385	153.260	180.120	212,905	254.360	326,225	326.225+
ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑ	51.716	73.154	91,396	111,256	132.123	162,279	191,826	227,567	297,433	297.434+
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	43.726	67,624	83.200	98,858	115,412	133.810	156,937	191,419	239,013	239.013+
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	44.615	65,423	91,856	117,716	144.580	176.830	214.330	248,807	313,376	313.376+
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	26.584	40,884	57,638	76,765	91.600	118,923	147,577	189,944	281,728	281.729+
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	58,443	84.265	112,495	136,646	168.095	196,386	224,283	283,247	383,035	383.036+
ΚΡΗΤΗ	44.755	59.435	81.835	103.150	127,686	151,368	183,075	220,016	281,762	281.762+

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 1987/88. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΠΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Π.6

ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΤΑΝΑΛ. ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔ.	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔ.	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΠΕΛΟΠΟΝ- ΝΗΣΟΣ	ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΚΡΗΤΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ
Α. ΧΑΜΗΛΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ														
% ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ:														
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ	2.6	2.9	0.0	2.5	3.5	0.0	10.9	0.0	0.0	0.0	0.0	3.2	0.0	4.1
ΤΗΛΕΩΡ. ΕΓΧΡΩΜΗ	14.5	24.3	22.2	0.0	9.3	15.8	31.6	11.3	5.8	10.5	3.3	19.4	4.6	17.7
ΨΥΓΕΙΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ	89.5	94.3	86.1	97.5	95.3	96.5	98.4	98.6	98.6	89.5	90.0	93.5	87.7	95.5
ΠΑΥΝΤΗΡΙΟ ΡΟΥΧΩΝ	35.5	42.9	41.7	15.0	11.6	15.8	48.6	26.8	18.8	10.5	16.7	32.3	16.9	32.4
Β. ΜΕΣΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ														
% ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ:														
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ	29.7	36.9	33.9	16.7	29.2	31.0	49.5	25.0	16.7	23.7	18.3	24.7	26.4	36.9
ΤΗΛΕΩΡ. ΕΓΧΡΩΜΗ	49.8	65.0	47.7	26.7	37.7	36.8	65.9	34.3	28.1	42.4	25.8	58.1	39.0	53.9
ΨΥΓΕΙΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ	97.8	98.6	96.3	99.2	98.8	98.2	99.2	99.5	98.1	98.3	98.9	100.0	98.5	98.8
ΠΑΥΝΤΗΡΙΟ ΡΟΥΧΩΝ	68.1	85.1	69.7	60.8	56.5	67.8	83.3	64.8	59.0	64.4	48.4	57.0	66.2	75.1
Γ. ΥΨΗΛΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ														
% ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ:														
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ	68.4	76.1	69.4	67.5	73.3	57.9	83.6	76.1	50.7	57.9	66.7	73.3	56.2	74.6
ΤΗΛΕΩΡ. ΕΓΧΡΩΜΗ	65.8	87.1	75.0	57.5	65.1	57.9	84.8	63.4	53.6	63.2	73.3	76.7	73.4	77.6
ΨΥΓΕΙΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ	97.4	99.0	91.7	100.0	100.0	100.0	99.4	100.0	98.6	100.0	100.0	100.0	100.0	99.2
ΠΑΥΝΤΗΡΙΟ ΡΟΥΧΩΝ	89.5	95.2	86.1	70.0	88.4	84.2	94.7	91.5	82.6	94.7	76.7	76.7	93.8	91.4
Δ. ΣΥΝΟΛΟ														
% ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ:														
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ	32.0	37.9	34.3	24.0	32.9	30.2	48.6	30.2	20.1	25.8	24.2	27.9	27.2	38.9
ΤΗΛΕΩΡ. ΕΓΧΡΩΜΗ	45.9	61.2	48.1	27.5	37.5	36.8	62.8	35.5	28.7	40.2	30.7	53.9	38.9	51.4
ΨΥΓΕΙΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ	96.1	97.8	93.4	99.0	98.4	98.2	99.1	99.4	98.3	96.9	97.4	98.7	96.6	98.2
ΠΑΥΝΤΗΡΙΟ ΡΟΥΧΩΝ	65.9	78.7	67.4	53.4	53.9	60.7	78.6	62.6	55.7	59.8	47.7	55.8	61.7	69.9

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 1987/88, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΠΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Π.7

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΤΑΝΑΛ. ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔ.	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔ.	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΠΕΛΟΠΟΝ- ΝΗΣΟΣ	ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟ	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΚΡΗΤΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ
Α. ΧΑΜΗΛΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ														
% ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ:														
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	86.8	71.4	88.9	92.5	87.2	89.5	55.9	85.9	87.0	78.9	93.8	67.7	93.2	75.5
1+ ΑΤΟΜΑ ΑΝΑ ΔΩΜΑΤΙΟ	11.8	7.7	8.4	5.0	14.0	8.8	11.3	8.5	4.3	0.0	6.6	5.5	7.7	9.1
ΑΠΟΧΩΡΗΤΗΡΙΟ	97.4	100.0	97.2	100.0	46.5	61.4	91.5	50.7	36.2	89.5	100.0	100.0	89.2	93.4
ΛΟΥΤΡΟ	50.0	65.7	30.6	40.0	36.0	38.6	87.2	39.4	29.0	42.1	30.0	58.1	24.6	58.1
ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟ ΝΕΡΟ	100.0	100.0	88.9	100.0	82.6	89.5	98.2	93.0	84.1	94.7	93.3	87.1	90.8	98.4
ΖΕΣΤΟ ΝΕΡΟ	48.7	65.2	33.3	37.5	36.0	45.6	87.2	40.8	31.9	42.1	30.0	51.6	21.5	58.0
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ	98.7	97.1	97.2	100.0	98.8	96.5	99.6	100.0	100.0	94.7	100.0	96.8	96.9	98.8
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	42.1	54.8	50.0	40.0	44.2	56.1	77.7	49.3	50.7	31.6	30.0	58.1	27.7	56.2
Β. ΜΕΣΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ														
% ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ:														
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	76.0	73.4	82.6	82.5	78.5	87.1	61.2	77.8	79.5	84.7	80.6	76.3	76.4	71.2
1+ ΑΤΟΜΑ ΑΝΑ ΔΩΜΑΤΙΟ	18.8	17.0	21.1	22.4	25.8	26.3	25.6	30.6	19.5	15.3	11.9	17.3	16.9	22.5
ΑΠΟΧΩΡΗΤΗΡΙΟ	97.8	99.8	99.0	99.2	76.9	80.1	98.1	80.6	71.0	100.0	92.9	100.0	99.0	99.5
ΛΟΥΤΡΟ	74.7	91.9	81.7	73.3	76.9	80.1	98.5	79.2	77.1	93.2	79.6	88.2	74.9	89.1
ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟ ΝΕΡΟ	99.6	99.5	95.4	100.0	96.9	95.3	99.9	96.3	94.8	98.3	98.9	96.8	97.9	99.5
ΖΕΣΤΟ ΝΕΡΟ	74.7	89.7	76.1	75.0	75.8	76.0	98.3	79.6	74.8	94.9	81.7	89.2	72.8	88.1
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ	99.1	99.2	99.0	100.0	100.0	98.2	99.5	100.0	99.5	100.0	100.0	99.9	99.5	99.5
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	55.9	76.7	78.9	66.7	60.8	69.6	86.8	72.7	71.4	66.1	72.0	77.4	57.4	76.3
Γ. ΥΨΗΛΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ														
% ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ:														
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	77.6	76.7	77.8	80.0	73.3	75.4	68.9	76.1	82.6	94.7	80.0	76.7	76.6	71.9
1+ ΑΤΟΜΑ ΑΝΑ ΔΩΜΑΤΙΟ	27.6	22.8	25.0	45.0	20.9	33.3	20.8	21.1	36.2	26.4	16.6	40.0	28.1	24.7
ΑΠΟΧΩΡΗΤΗΡΙΟ	100.0	100.0	100.0	100.0	90.7	86.0	98.8	95.8	94.2	100.0	100.0	100.0	100.0	99.8
ΛΟΥΤΡΟ	94.7	95.2	94.4	82.5	94.2	91.2	98.6	93.0	88.4	100.0	96.7	100.0	93.8	96.7
ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟ ΝΕΡΟ	100.0	99.5	100.0	100.0	100.0	100.0	99.6	92.6	98.6	100.0	100.0	100.0	100.0	99.8
ΖΕΣΤΟ ΝΕΡΟ	89.5	94.8	94.4	80.0	91.9	89.5	99.0	95.8	85.5	100.0	93.3	100.0	92.2	96.5
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ	98.7	99.0	100.0	100.0	100.0	100.0	99.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	99.4
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	75.0	90.0	91.7	72.5	84.9	89.5	91.9	88.7	85.5	78.9	83.3	73.3	81.3	88.9
Δ. ΣΥΝΟΛΟ														
% ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ:														
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	78.5	73.6	82.6	84.0	79.2	85.3	61.7	79.1	81.6	85.6	83.0	74.7	79.9	72.2
1+ ΑΤΟΜΑ ΑΝΑ ΔΩΜΑΤΙΟ	19.1	15.3	19.4	23.5	22.5	24.2	21.7	24.3	19.8	14.5	11.8	19.4	17.3	20.3
ΑΠΟΧΩΡΗΤΗΡΙΟ	98.2	99.9	98.9	99.5	73.6	77.5	96.8	77.7	62.7	97.9	99.3	100.0	97.2	99.3
ΛΟΥΤΡΟ	73.8	87.5	74.0	68.5	72.2	74.0	96.2	74.0	69.8	84.5	73.2	84.4	68.5	84.4
ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟ ΝΕΡΟ	99.7	99.6	95.0	100.0	94.7	95.1	99.4	95.1	93.4	97.9	98.0	95.5	95.3	99.3
ΖΕΣΤΟ ΝΕΡΟ	72.4	85.8	71.3	68.5	71.1	72.6	95.2	75.1	62.4	85.9	73.9	83.8	66.4	83.7
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ	99.0	98.8	92.9	100.0	99.8	98.2	93.5	100.0	99.7	99.0	100.0	98.7	99.1	99.3
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	57.0	74.6	75.7	62.5	62.3	70.9	86.0	71.2	70.1	61.9	66.0	72.7	56.2	74.9

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 1987/88, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΠΕ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΡΧΕΩΝ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΤΟΥ ΔΕΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ, ΑΤΤΙΚΗ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΛΟΠΕΣ ΠΕΡΙΘΕΡΕΙΕΣ, ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ				ΑΤΤΙΚΗ				ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ				ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΘΕΡΕΙΕΣ							
	ΝΟΙΚ. ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		ΝΟΙΚ. ΜΕ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ		ΝΟΙΚ. ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		ΝΟΙΚ. ΜΕ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ		ΝΟΙΚ. ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		ΝΟΙΚ. ΜΕ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ		ΝΟΙΚ. ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		ΝΟΙΚ. ΜΕ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ					
	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%				
ΦΥΛΟ																				
ΑΝΔΡΕΣ	5367	82.7	1040	74.4	1985	78.6	235	64.6	11.8	888	84.5	154	77.8	17.3	2494	85.6	651	78.0	26.1	
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	1122	17.3	357	25.6	540	21.4	129	35.4	23.9	163	15.5	44	22.2	27.0	419	14.4	184	22.0	43.9	
ΣΥΝΟΛΟ	6489	100.0	1397	100.0	2525	100.0	364	100.0	14.4	1051	100.0	198	100.0	18.8	2913	100.0	835	100.0	28.7	
ΠΕΡΙΟΧΕΣ																				
ΑΙΤΙΚΕΣ	4195	64.6	653	46.7	15.6	2400	95.0	346	95.1	14.4	698	66.4	103	52.0	14.8	1097	37.7	204	24.4	18.6
ΗΜΙΑΙΤΙΚΕΣ	653	10.1	150	10.7	23.0	85	3.4	11	3.0	12.9	126	12.0	23	11.6	18.3	442	15.2	116	13.9	26.2
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ	1641	25.3	594	42.5	36.2	40	1.6	7	1.9	17.5	227	21.6	72	36.4	31.7	1374	47.2	515	61.7	37.5
ΣΥΝΟΛΟ	6489	100.0	1397	100.0	21.5	2525	100.0	364	100.0	14.4	1051	100.0	198	100.0	18.8	2913	100.0	835	100.0	28.7
ΜΑΚΙΣΙΑ ΑΡΧΗΤΟΥ																				
-44	2261	34.8	284	20.3	12.6	995	39.4	87	23.9	8.7	424	40.3	49	24.7	11.6	842	28.9	148	17.7	17.6
45-64	2676	41.2	455	32.6	17.0	968	38.3	114	31.3	11.8	426	40.5	57	28.8	13.4	1282	44.0	284	34.0	22.2
65+	1552	23.9	658	47.1	42.4	562	22.3	163	44.8	29.0	201	19.1	92	46.5	45.8	789	27.1	403	48.3	51.1
ΣΥΝΟΛΟ	6489	100.0	1397	100.0	21.5	2525	100.0	364	100.0	14.4	1051	100.0	198	100.0	18.8	2913	100.0	835	100.0	28.7
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΝΟΙΚ.																				
1 ΑΤΟΜΟ	811	12.5	283	20.3	34.9	385	15.2	98	26.9	25.5	131	12.5	40	20.2	30.5	295	10.1	145	17.4	49.2
2 ΑΤΟΜΑ	1718	26.5	534	38.2	31.1	615	24.4	119	32.7	19.3	259	24.6	81	40.9	31.3	844	29.0	334	40.0	39.5
3 >>	1423	21.9	212	15.2	14.9	593	23.5	59	16.2	9.9	239	22.7	18	9.1	7.5	591	20.3	135	16.2	22.8
4 >>	1618	24.9	206	14.7	12.7	689	27.3	64	17.6	9.3	276	26.3	37	18.7	13.4	653	22.4	105	12.6	16.1
5 + >>	919	14.2	162	11.6	17.6	243	9.6	24	6.6	9.9	146	13.9	22	11.1	15.1	530	18.2	116	13.9	21.9
ΣΥΝΟΛΟ	6489	100.0	1397	100.0	21.5	2525	100.0	364	100.0	14.4	1051	100.0	198	100.0	18.8	2913	100.0	835	100.0	28.7
ΟΙΚΟΓ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ																				
ΕΓΓΑΜΟΣ	5181	79.8	1005	71.9	19.4	1895	75.0	231	63.5	12.2	844	80.3	142	71.7	16.8	2442	83.8	632	75.7	25.9
ΑΓΑΜΟΣ	416	6.4	75	5.4	18.0	197	7.8	24	6.6	12.2	102	9.7	18	9.1	17.6	117	4.0	33	4.0	23.2
ΧΗΡΟΣ-ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ	892	13.7	317	22.7	35.5	433	17.1	109	29.9	25.2	105	10.0	38	19.2	36.2	354	12.2	170	20.4	48.0
ΣΥΝΟΛΟ	6489	100.0	1397	100.0	21.5	2525	100.0	364	100.0	14.4	1051	100.0	198	100.0	18.8	2913	100.0	835	100.0	28.7
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ																				
ΑΝΩΤ. & ΑΝΩΤΕΡΗ ΕΚΠ.	982	15.1	29	2.1	3.0	564	22.3	16	4.4	2.8	149	14.2	7	3.5	4.7	369	9.2	6	0.7	2.2
ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1653	25.5	180	12.9	10.9	824	32.6	77	21.2	9.3	265	25.2	22	11.1	8.3	564	19.4	81	9.7	14.4
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	2724	42.0	683	48.9	25.1	860	34.1	178	48.9	20.7	471	44.8	96	48.5	20.4	1393	47.8	409	49.0	29.4
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΕΛ. ΔΗΜ.	1130	17.4	505	36.1	44.7	277	11.0	93	25.5	33.6	166	15.8	73	36.9	44.0	687	23.6	339	40.6	49.3
ΣΥΝΟΛΟ	6489	100.0	1397	100.0	21.5	2525	100.0	364	100.0	14.4	1051	100.0	198	100.0	18.8	2913	100.0	835	100.0	28.7

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ				ΑΤΤΙΚΗ				ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ				ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ			
ΜΟΤΚ. ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΟΤΚ. ΜΕ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ				ΜΟΤΚ. ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΟΤΚ. ΜΕ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ				ΜΟΤΚ. ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΟΤΚ. ΜΕ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ				ΜΟΤΚ. ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΟΤΚ. ΜΕ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ			
ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%	ΑΡΙΘΜΟΣ	%
ΣΥΝΘΗΚΗ ΑΣΧΟΛΙΑ															
ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ	4042	62.3	505	41.9	14.5	1480	58.6	131	36.0	8.9	700	66.6	78	39.4	11.1
ΜΟΙΣΙΚΟΥΡΑ	367	5.7	126	9.0	34.3	207	8.2	59	16.2	28.5	37	3.5	15	7.6	40.5
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ	1792	27.6	630	45.1	35.2	710	28.1	157	43.1	22.1	246	23.4	91	46.0	37.0
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤ.	284	4.4	56	4.0	19.7	127	5.0	17	4.7	13.4	68	6.5	14	7.1	20.6
ΣΥΝΟΛΟ	6405	100.0	1397	100.0	21.5	2524	100.0	364	100.0	14.4	1051	100.0	198	100.0	18.8
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ															
ΕΠΙΣΤ. ΕΛΕΥΘ. ΕΠΙΜ.	485	11.7	15	2.4	3.1	261	17.0	6	4.3	2.3	64	9.0	-	-	-
ΥΠ. ΓΡΑΦ. & ΑΝ. ΣΤΕΛ.	537	12.9	20	3.3	3.7	264	17.2	6	4.3	2.3	88	12.3	3	3.7	3.4
ΕΠΙΧΕΙΡ. ΠΟΛΙΤ.	445	10.7	56	9.1	12.6	193	12.6	20	14.2	10.4	76	10.6	7	8.5	9.2
ΑΝΑΧ. ΣΤΙΣ ΥΠΗΡ.	418	10.1	56	9.1	13.4	154	10.1	21	14.9	13.6	72	10.1	3	3.7	4.2
ΑΝΑΧ. ΣΤΗ ΓΕΩΡΓ.	810	19.5	235	38.2	29.0	23	1.5	4	2.8	17.4	150	21.0	31	37.8	20.7
ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓ.	1460	35.1	233	37.9	16.0	636	41.5	84	59.6	13.2	284	37.0	38	46.3	14.4
ΣΥΝΟΛΟ	4155	100.0	615	100.0	14.8	1531	100.0	141	100.0	9.2	714	100.0	82	100.0	11.5
ΚΑΛΑΒ. ΟΙΚΟΝ. ΔΡΑΣΤ.															
ΓΕΩΡΓΙΑ	803	19.3	232	37.7	28.9	19	1.2	3	2.1	15.8	147	20.6	30	36.6	20.4
ΒΙΟΜΗΧ.-ΟΡΥΚΤΑ-ΜΑ.	954	23.0	118	19.2	12.4	458	29.9	49	34.8	10.7	186	26.1	22	26.8	11.8
ΟΙΚΟΔ. ΔΗΜ. ΕΡΓΑ	352	8.5	64	10.4	18.2	112	7.3	12	8.5	10.7	63	8.8	13	15.9	20.6
ΕΜΠ. ΕΣΤΙΑΤ. ΞΕΝ.	603	16.4	90	14.6	13.2	286	18.7	33	23.4	11.5	108	15.1	9	11.0	8.3
ΜΕΤΑΦ. ΑΠΟΘ. ΕΠΙΚ. ΤΡ.	524	12.6	53	8.6	10.1	272	17.8	23	16.3	8.5	79	11.1	5	6.1	6.3
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	839	20.2	58	9.4	6.9	384	25.1	21	14.9	5.5	131	18.3	3	3.7	2.3
ΣΥΝΟΛΟ	4155	100.0	615	100.0	14.8	1531	100.0	141	100.0	9.2	714	100.0	82	100.0	11.5
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ															
ΑΤΤΙΚΗΣ	1134	63.3	283	44.9	25.0	675	95.1	151	96.2	22.4	162	65.9	44	48.4	27.2
ΗΠΙΩΤΙΚΗΣ	154	8.6	62	9.8	40.3	21	3.0	2	1.3	9.5	34	13.8	16	17.6	47.1
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ	504	28.1	285	45.2	56.5	14	2.0	4	2.5	28.6	50	20.3	31	34.1	62.0
ΣΥΝΟΛΟ	1792	100.0	630	100.0	35.2	710	100.0	157	100.0	22.1	246	100.0	91	100.0	37.0
ΘΥΛΟ															
ΑΝΔΡΕΣ	1414	78.9	460	73.0	32.5	557	78.5	111	70.7	19.9	194	78.9	71	78.0	36.6
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	378	21.1	170	27.0	45.0	153	21.5	46	29.3	30.1	52	21.1	20	22.0	38.5
ΣΥΝΟΛΟ	1792	100.0	630	100.0	35.2	710	100.0	157	100.0	22.1	246	100.0	91	100.0	37.0

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 1987/88, ΕΝΔΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΡΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Π.9

ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΠΟΣΟΣΤΟ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΦΤΩΧΕΙΑΣ														
	ΣΥΝΟΛΟ					ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ *								
	ΧΩΡΑΣ					I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
						X	XI	XII	XIII					
ΦΥΛΟ														
ΑΝΔΡΕΣ	19,4	29,1	17,3	24,7	40,1	33,1	23,1	11,8	17,2	24,1	18,6	39,1	14,4	22,2
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	31,8	47,5	27,0	56,5	51,5	45,0	43,3	23,9	40,0	40,0	27,3	52,0	27,3	42,6
ΣΥΝΟΛΟ	21,5	32,0	18,8	28,7	42,0	34,7	25,3	14,4	20,7	26,1	19,6	41,2	16,2	25,6
ΠΕΡΙΟΧΕΣ														
ΑΣΤΙΚΕΣ	15,6	24,4	14,8	15,0	25,9	23,6	21,4	14,4	11,6	10,0	23,3	27,3	18,2	8,1
ΗΜΙΑΣΤ.-ΑΓΡΟΤ.	32,4	38,5	26,9	35,5	48,6	45,5	26,9	14,4	29,2	30,2	17,9	49,0	15,2	36,5
ΣΥΝΟΛΟ	21,5	32,0	18,8	28,7	42,0	34,7	25,3	14,4	20,7	26,1	19,6	41,2	16,2	25,6
ΗΛΙΚΙΑ ΑΡΧΗΓΟΥ														
-44	12,6	24,4	11,6	23,1	34,0	19,9	14,1	8,7	13,4	11,3	5,3	20,9	12,8	9,9
45-64	17,0	21,7	13,4	23,9	38,8	29,4	19,4	11,8	15,6	21,3	21,3	31,7	4,7	13,5
65+	42,4	62,5	45,8	46,3	55,8	64,7	50,0	29,0	35,6	43,4	25,8	72,3	37,2	56,0
ΣΥΝΟΛΟ	21,5	32,0	18,8	28,7	42,0	34,7	25,3	14,4	20,7	26,1	19,6	41,2	16,2	25,6
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΟΙΚ.														
1 ΑΤΟΜΟ	34,9	58,8	30,5	61,1	47,4	53,5	47,6	25,5	44,2	41,7	22,2	60,0	26,7	50,0
2 ΑΤΟΜΑ	31,1	43,8	31,3	32,7	50,0	47,7	39,5	19,3	20,2	36,8	36,1	53,7	22,9	46,4
3 >>	14,9	28,4	7,5	29,0	39,1	31,3	16,7	9,9	17,9	17,1	17,6	31,0	18,5	5,7
4 >>	12,7	15,5	13,4	16,7	39,5	17,3	22,4	9,3	9,5	12,1	0,0	24,2	9,8	8,3
5 + >>	17,6	28,1	15,1	22,9	34,2	33,3	11,9	9,9	22,7	22,5	5,9	16,7	4,3	13,2
ΣΥΝΟΛΟ	21,5	32,0	18,8	28,7	42,0	34,7	25,3	14,4	20,7	26,1	19,6	41,2	16,2	25,6
ΟΙΚΟΓ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ														
ΕΓΓΑΜΟΣ	19,4	28,7	16,8	25,0	40,7	33,3	23,0	12,2	16,3	24,4	17,3	36,6	13,3	22,0
ΑΓΑΜ-ΧΗΡ-ΔΙΑΖ.	30,0	52,8	27,1	48,3	48,5	41,7	42,4	21,1	38,6	36,7	31,3	60,0	30,8	41,7
ΣΥΝΟΛΟ	21,5	32,0	18,8	28,7	42,0	34,7	25,3	14,4	20,7	26,1	19,6	41,2	16,2	25,6
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ														
ΑΝΩΤΑΤΗ & ΑΝΩΤΕΡΗ ΕΚΠ.	3,0	0,0	4,7	5,6	0,0	7,3	0,0	2,8	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	10,9	17,9	8,3	16,7	19,2	22,7	14,3	9,3	6,1	16,3	5,3	22,0	9,5	8,2
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	25,1	27,7	20,4	27,2	49,5	35,8	24,7	20,7	21,4	27,0	22,6	45,5	17,3	27,1
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΕΛΕΙΩΣΕΙ ΔΗΜ.	44,7	58,1	44,0	43,1	53,3	53,9	43,1	33,6	45,6	43,0	36,4	72,7	25,0	52,5
ΣΥΝΟΛΟ	21,5	32,0	18,8	28,7	42,0	34,7	25,3	14,4	20,7	26,1	19,6	41,2	16,2	25,6
ΣΥΝΗΘΗΣ ΑΣΧΟΛΙΑ														
ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ	14,5	22,5	11,1	21,3	36,0	25,4	17,2	8,9	13,4	20,7	8,8	24,4	9,7	16,2
ΜΟΙΚΟΚΥΡΑ	35,1	47,4	40,5	80,0	60,0	35,3	53,8	28,5	43,8	53,8	25,0	60,0	12,5	12,5
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ	35,0	52,0	37,0	37,3	51,7	53,2	40,5	22,1	36,8	38,1	34,4	64,8	29,8	48,0
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤ.	19,7	31,3	20,6	37,5	42,9	66,7	16,7	13,4	6,7	22,2	50,0	33,3	16,7	0,0
ΣΥΝΟΛΟ	21,5	32,0	18,8	28,9	42,0	34,7	25,4	14,4	20,7	26,2	19,6	41,2	16,2	25,6

ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΦΤΟΧΕΙΑΣ													
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ *												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII
90	135	81	115	186	154	107	55	80	112	86	181	67	103
148	221	125	263	239	209	201	111	186	186	127	242	127	198
100	149	88	133	195	161	117	67	96	121	91	191	75	119
72	113	69	70	120	110	100	67	54	46	108	127	84	37
151	179	125	165	226	211	125	67	136	140	83	228	70	170
100	149	88	133	195	161	117	67	96	121	91	191	75	119
58	113	54	107	158	92	66	41	62	52	24	97	59	46
79	101	62	111	180	136	90	55	72	99	99	147	22	63
197	290	213	215	259	301	232	135	165	201	120	336	173	260
100	149	88	133	195	161	117	67	96	121	91	191	75	119
162	273	142	284	220	248	221	118	205	194	103	279	124	232
144	203	145	152	232	222	183	90	94	171	168	249	106	215
69	132	35	135	182	145	77	46	83	80	82	144	86	27
59	72	62	77	184	80	104	43	44	56	0	113	45	39
82	131	70	106	159	155	55	46	105	105	27	77	20	61
100	149	88	133	195	161	117	67	96	121	91	191	75	119
90	133	78	116	189	155	107	57	76	113	80	170	62	102
139	245	126	224	225	194	197	98	179	171	145	279	143	194
100	149	88	133	195	161	117	67	96	121	91	191	75	119
14	0	22	26	0	34	0	13	13	0	0	0	0	0
51	83	39	77	89	105	66	43	28	76	24	102	44	38
116	129	95	126	230	166	115	96	99	126	105	211	80	126
208	270	204	200	248	250	200	156	212	200	169	338	116	244
100	149	88	133	195	161	117	67	96	121	91	191	75	119
67	105	52	99	167	118	80	41	62	96	41	113	45	75
163	220	188	372	279	164	250	132	203	250	116	279	58	58
163	241	172	173	240	247	188	103	171	177	160	301	138	223
92	145	96	174	199	310	77	62	31	103	232	155	77	0
100	149	88	134	195	161	118	67	96	122	91	191	75	119

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 (ΣΥΝΕΧΙΣΙΑ)

ΠΟΣΟΣΤΟ ΦΤΩΧΕΙΑΣ															
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ *														
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII		
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ															
ΑΣΤΙΚΕΣ	25,0	45,8	27,2	17,6	26,7	33,3	22,7	22,4	20,4	21,1	33,3	57,1	31,3	16,1	
ΗΜΙΑΣΤ.-ΑΓΡΟΤ.	52,7	57,4	56,0	45,2	60,5	69,6	47,4	17,1	54,3	47,7	34,8	67,5	29,0	62,3	
ΣΥΝΟΛΟ	35,2	52,0	37,0	37,3	51,7	53,2	40,5	22,1	36,8	41,7	34,4	64,8	29,8	48,0	
ΦΥΛΟ															
ΑΝΔΡΕΣ	32,5	48,0	36,6	31,1	50,0	50,0	38,2	19,9	32,4	36,2	32,1	64,4	25,6	43,1	
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	45,0	63,0	38,5	57,1	66,7	63,3	54,5	30,1	52,4	66,7	50,0	66,7	50,0	60,7	
ΣΥΝΟΛΟ	35,2	52,0	37,0	37,3	51,7	53,2	40,5	22,1	36,8	41,7	34,4	64,8	29,8	48,0	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ															
ΑΠΑΣΧ. ΣΤΗ ΓΕΩΡΓ.	29,0	34,8	20,7	31,9	41,2	39,8	19,7	17,4	28,4	31,4	18,2	35,3	0,0	28,9	
ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓ.	16,0	20,6	14,4	15,4	45,7	29,4	18,8	13,2	6,9	19,6	13,0	29,0	10,5	12,5	
ΣΥΝΟΛΟ	14,8	22,9	11,5	22,4	37,0	26,5	16,8	9,2	13,2	20,2	11,7	24,7	9,4	16,2	
ΚΛΑΔ. ΟΙΚΟΝ. ΔΡΑΣΤ.															
ΓΕΩΡΓΙΑ	28,9	32,6	20,4	32,6	41,2	39,4	19,4	15,8	28,4	31,9	18,2	33,3	14,3	28,9	
ΒΙΟΜΗΧ.-ΟΡΥΧΕΙΑ-ΗΛΕΚΤΡ.	12,4	12,9	11,8	9,1	53,8	23,2	18,5	10,7	2,4	10,0	16,7	20,0	7,7	8,7	
ΕΜΠ. ΕΣΤΙΑΤ. ΞΕΝ.	13,2	34,2	8,3	36,4	40,0	15,2	7,7	11,5	12,2	9,7	6,7	35,7	3,2	5,9	
ΜΕΤΑΦ.ΑΠΘΘ.ΕΠΙΚ.ΤΡΑΠ.Α.	10,1	16,7	6,3	14,3	38,5	24,0	22,2	8,5	8,0	6,7	11,1	6,7	10,0	0,0	
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	6,9	3,8	2,3	16,7	28,1	12,8	10,0	5,5	2,5	4,9	11,1	16,7	15,8	9,1	
ΣΥΝΟΛΟ	14,8	22,9	11,5	22,4	37,0	26,5	16,8	9,2	13,2	20,2	11,7	24,7	9,4	16,2	

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ, ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 1987/88, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΠΕ.

- * I. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ
 II. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
 III. ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
 IV. ΗΠΕΙΡΟΣ
 V. ΘΕΣΣΑΛΙΑ
 VI. ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ
 VII. ΑΤΤΙΚΗ
 VIII. ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
 IX. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
 X. ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ
 XI. ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ
 XII. ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ
 XIII. ΚΡΗΤΗ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΟΤΟΧΕΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ

ΠΕΡΙΟΧΕΙΕΣ *

ΧΩΡΑΣ

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII
116	213	126	82	124	155	106	104	95	98	155	265	145	75
245	267	260	210	281	323	220	80	252	222	162	314	135	289
163	241	172	173	240	247	188	103	171	194	160	301	138	223
151	223	170	145	232	232	178	93	151	168	149	299	119	200
209	292	179	265	310	294	253	140	243	310	232	310	232	282
163	241	172	173	240	247	188	103	171	194	160	301	138	223
135	162	96	148	191	185	91	81	132	146	84	164	0	134
74	96	67	71	212	137	87	61	32	91	61	135	49	58
69	106	53	104	172	123	78	43	61	94	54	115	44	75
134	151	95	151	191	183	90	73	132	148	84	155	66	134
57	60	55	42	250	108	86	50	11	46	77	93	36	40
61	159	39	169	186	71	36	54	57	45	31	166	15	27
47	77	29	66	179	111	103	39	37	31	52	31	46	0
32	18	11	77	131	59	46	25	12	23	52	77	73	42
69	106	53	104	172	123	78	43	61	94	54	115	44	75

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Beckerman Wilfred, ILO Income Distribution and Employment Programme, "Estimates of Poverty in Greece", ILO, 1974.
2. Buhmann B., Rainwater L., Schmaus G., Smeeding T., "Equivalence Scales, Well-being, Inequality, and Poverty: Sensitivity Estimates across ten Countries Using the Luxembourg Income Study (LIS) Database", The Review of Income and Wealth, 1988.
3. Coder J., Rainwater L., Smeeding T., "Inequality among Children and Elderly in ten Modern Nations: the United States in an International Context", The American Economic Review, vol. 79, no 2, May 1989.
4. Commission of the European Communities, Social Europe. The Social Dimension of the Internal Market, CEE, 1988.
5. Eurostat, "Family Budgets. Comparative Tables", Statistical Office of the European Communities, Bruxelles, 1990.
6. George V., Lawson R., Poverty and inequality in Common Market Countries, Routledge & Kegan Paul Ltd, London, 1980.
7. Καβαδίας Π.Α., Στοιχεία, Εκτιμήσεις και Προβλέψεις Βασικών Μεγεθών Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) Εθνικού και Περιφερειακού Επιπέδου, (αδημοσίευτη εργασία ΚΕΠΕ, Ιούνιος 1992).
8. Organisation for Economic Cooperation and Development, Living Conditions in OECD Countries. A Compendium for social indicators, OECD, 1986.
9. Organisation for Economic Cooperation and Development, Reforming Public Pensions, OECD, 1988.

10. Rainwater L., Rein M., Schwartz J., Income Packaging in the Welfare State. A Comparative Study of Family Income, Clarendon Press, Oxford, 1986.
11. Smeeding T., "Poverty, Affluence, and the Income Costs of Children: Cross-national Evidence from the Luxembourg Income Study", Journal of Post Keynesian Economics, vol XI, no 2, Winter 1988-1989.
12. Tsakloglou P., "Aspects of Poverty in Greece", Review of Incomes and Wealth, Series 36, no 4, December 1990.
13. ----, "A Comparison of Poverty Rate Estimates Using Expenditure and Income Data", Working Paper no 71, The Luxembourg Income Study, December 1990.

ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ ΣΕΙΡΑ

- No 1 Γ. Αλογοσκούφη, Ανταγωνιστικότητα, προσαρμογή μισθών και μακροοικονομική πολιτική στην Ελλάδα. Αθήνα, 1990.
- No 2 L. Athanassiou, Adjustments to the Gini Coefficient for Measuring Economic Inequality. Αθήνα, 1990.
- No 3 J. Dutta and H. Polemarchakis, Credit Constraints and Investment Finance: Evidence from Greece. Αθήνα, 1990.
- No 4 Κ. Κανελλόπουλου, Παρρροικονομία στην Ελλάδα: Τι δείχνουν επίσημα στοιχεία. Αθήνα, 1990.
- No 5 N. Antonakis and D. Karavidas, Defense Expenditure and Growth in LDCs - The Case of Greece, 1950-1985. Αθήνα, 1990.
- No 6 J. Geanakoplos and H. Polemarchakis, Observability and Constrained Optima. Αθήνα, 1992.
- No 7 L. Athanassiou, Distribution, Output Prices and Expenditure. Αθήνα, 1992.
- No 8 Ν. Χριστοδουλάκη, Ορισμένες μακροοικονομικές συνέπειες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Αθήνα, 1992.
- No 9 V. Rapanos, Technological Progress - Income Distribution and Unemployment in the less Developed Countries. Αθήνα, 1992.
- No 10 V. Rapanos, Joint Production and Taxation. Αθήνα, 1992.
- No 11 Δ. Μαρούλη, Economic Analysis of the Macroeconomic Policy of Greece during the Period 1960-1990, Αθήνα, 1992.
- No 12 C. Kanellopoulos, Incomes and Poverty of the greek Elderly. Αθήνα, 1992.
- No 13 G. Agapitos and P. Koutsouvelis, The Harmonization within EEC: Single Market and its Impacts on Greece's Private Consumption and Vat Revenue. Αθήνα, 1992.
- No 14 Κ. Καραμπάτσου-Παχάκη, Αρχές διαμόρφωσης Κριτήρια αξιολόγησης περιφερειακών προγραμμάτων. Αθήνα, 1992.

- No 15 Κ. Καραμπάτσου-Παχάκη, Η αναμόρφωση της κοινής γεωργικής πολιτικής και οι προοπτικές για την Ελλάδα. Αθήνα, 1992.
- No 16 Π. Παρασκευαΐδη, Αποτελεσματική προστασία, κόστος εγχώριων πόρων και άνιση κεφαλαιακή δομή της βοοτροφίας. Αθήνα, 1992.
- No 17 Κλ. Ευστρατόλου, Export Trading Companies: Διεθνής εμπειρία και η περίπτωση της Ελλάδας, Αθήνα. 1992.
- No 18 C. Carabatsou-Pachaki, Rural Problems and Policy in Greece. Athens, 1993.
- No 19 St. Balfoussias, Ordering Equilibria by Output or Technology in a Non-Linear Pricing Context. Athens, 1993.
- No 20 St. Balfoussias, Demand for Electric Energy in the Presence of a two-block Declining Price Schedule. Athens, 1993.
- No 21 Π. Παρασκευαΐδη, Περιφερειακή τυπολογία αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Αθήνα, 1993.
- No 22 Π. Παρασκευαΐδη, Αξιολόγηση σχεδίων περιφερειακής ανάπτυξης Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και Κρήτης στον αγροτικό τομέα. Αθήνα, 1993.
- No 23 C. Eberwein and Tr. Kollintzas, A Dynamic Model of Bargaining in a Unionized Firm with Irreversible Investment. Athens, 1993.
- No 24 Π. Παρασκευαΐδη, Εισοδηματικές ανισότητες και περιφερειακή κατανομή του εργατικού δυναμικού ηλικίας 20-29 χρόνων. Αθήνα, 1993.

